İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI KÜTÜPHANESİ

Liman şirketi ucuz yemekli banyolu, her türlü istirahat levazımı mevcut amele yurtları açıyor.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

Silâhlanma yarışı devam ediyor: Fransa da yeni harp gemileri yapmak için hazırlıklarda bulunuyor.

FIATI 5 KURUŞTUR — 9 uncu sene No. 2895 CUMA 2 MART 1934 — Tel: (Müdür: 24318, Yazı işleri müdürü: 24319. İdare ve Matbaa : 24310.

Muhaciri koruyan yeni Bir kanun lâyihası

ANKARA: 1 Mart

Bugün Millet Meclisinde ruzname ile birlikte dağıtılan "gelen evrak,, cetvelinde yer alan lâyihalar arasında dikkate şayan olanlardan bir tanesi de, memleketimize gelen muhacir ve mültecilerin beraberlerinde getirecekleri malların gümrük ve sair resimlerden muafiyeti hakkında hükûmetin Meclise sevkettiği yeni projedir. Filhakika iskân kanunu ile muhacir ve mültecilere verilen böyle bir hak vardır. Fakat bu hak, bazı mutavassıtların gayri meşru kazançlarına âlet olmaya başlayınca; hükûmet bu mevzu üzerinde tedbir almak mecburiyetinde kalmıştır. Alınan idarî tedbirlerden başka, bu yeni kanun projesile iskân kanununun onuncu maddesinin tatbikatta hâsıl ettiği teşevvüşün izalesi istihdaf olunmuştur. Henüz meriyette bulunan bu onuncu maddeye istinaden muhacirlerin yanlarında getirmekte oldukları mevaşi sürüleri, sınaî mamulât ve bilhassa *ticaret eşyasının* nev'ini tesbitte, hazine aleyhine neticelenen müşkülere tesadüf edilmiştir.

Senelerden beri sürüklenip giden bu kararsız vaziyet, umumî harbin *"vagon ticareti"* gibi meydana garip bir *şeker ve petrol ticareti;* usulü koymuş bulunuyor. Ve dikkat olunursa, son senelerde memleketimize her gelen muhacir kanunen hakkı olan kıymette eşya olarak ya şeker veya petrol getirmeği âdeta itiyat edindiği görülür. Bir çiftçi veya tüccar muhacirin bu suretle beraberinde getirdiği beş bin lira tutan yedi vagon şekerinin gümrüksüz ve sair bilcümle tekâlifsiz gelmesi, aile başına gümrüklerce yirimi bin lira gibi büyük bir gümrük resminin kaybedilmesi demektir. İşin bu cephesi, hazinenin maddî zararını gösteren bir keyfiyettir. İşin, hakikatte ehemmiyetle üzerinde durulması lâzımgelen diğer iki cephesi daha vardır: Fırsattan istifade eden mutavassıtlarla mücadele, ve komşu bir memleketteki Türk halkı arasında uyanmış bulunan vakitsiz geniş muhaceret hissini tahrike vesile teşkil eden mevzuatı takyit.

Hükûmetin Millet Meclisine tevdi ettiği yeni kanun lâyihası tetkik edildiği zaman görülür ki, hükûmet hastalığı teşhiste tam bir isabet göstermiştir.

Kısa bir zamanda kanuniyet kesbetmesine intizar edilen bu proje de muhacir ve mültecilerin beraberlerinde getirecekleri, gümrüksüz ve resimsiz geçirecekleri bütün eşyalar her türlü ihtilâf ve yanlışlıklara meydan bırakmıyacak surette tasrih edilmiştir. Bu suretle iskân kanununun onuncu maddesinin tatbikatta yaptığı akislerle bazı açıkgözlere temin ettiği yüksek kazanç vesilelerine set çekilmiş oluyor. Hele muhacirlerin paralarile *inhisara ve himayeye* tabi eşya getirmelerine müsaade edilmemesi, her türlü suiistimal kapılarını kapamış oluyor.

Ana vatana gelen kandaşlarımıza azamî yardımı göstermek ve onlara müşfik elini uzatmak cümhuriyet hükûmetimizin prensip halini almış hareketlerinden biridir. Bundan sonra muhacir celp ve iskânı hükûmetin çalışma programında daha esaslı bir yer tutacağından, onları şu veya bu menfaat düşkünü insanların elinden kurtarmak hükûmetin başlıca vazifesi olmuştur. Muhacirlerin satacaklarını ev, emlâk ve topraklarının ve fazla eşyalarının bedelleri olan paraları ve ellerinde mevcut nakitlerini memleketimize getirebilmeleri için onlara salim esaslara istinat eden kolaylıklar göstermek zarureti vardır.

Bu yeni kanun, muhaciri koruyan ve onu fena niyetli insanların elinden kurtaran bir kanun olacaktır.

Mecdi *SADRETTİN*

Behaettin Şakir

Beyin bıraktığı vesikalara göre

İttihat ve Terakki

Yakında *Milliyet*'te

Hükûmet Meclise 19 Kanun Lâyihası Verdi

İktısadî buhran vergisi diğer hazanç erbabına da teşmil edilecek. Fransız parlamentosunda teşekkül eden Türkiye - Fransız grupunun gönderdiği telgraf Mecliste sürekli alkışlarla karşılandı

Meclise, mülhak bütçelerden maada altı vergi lâyihası verilmiştir

Mayi madenî mahrukat ve madenî yağlar inhisarı

Muayyen müddette vergilerini verenlerden yüzde beş noksan alınacak.

ANKARA, 1 (Telefonla) — Hükûmet bu sabah Büyük Millet Meclisine 19 kanun lâyihası tevdi etmiştir. Bu meyanda 1934 müvazenei umumiye kanun lâyihasile mülhak bütçelerden maada altı vergi lâyihası ve mayi madenî mahrukat ve madeni yağlar inhisarı hakkında bir lâyiha vardır.

Vergi lâyihaları

Vergi lâyihaları şunlardır:

1 — Bina vergisi kanununun 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında lâyiha.

2 — Dahilî istihlâk vergisi hakkındaki kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine dair lâyiha.

3 — Elektrik istihlâk resmi hakkında lâyiha.

4 — Iktısadî buhran vergisi kanununa müzeyyel lâyiha.

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Mecliste Türk - Fransız dostluğu lehinde hararetli nutuklar söylediler

ANKARA, 1 A.A. — B. M. Meclisi bugün Reis Kâzım Paşa Hazretlerinin riyasetinde toplanmıştır.

Celsenin açılmasını müteakip Fransız parlâmentosunda teşekkül eden Türkiye - Fransız grupunun Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beye göndermiş olduğu aşağıdaki telgraf okunmuştur :

Tevfik Rüştü Beyefendi Hazretlerine

Ankara

Türkiye - Fransa grupunu tesis etmek üzre toplanmış olan 130 Fransız mebusu zata âlinize arzı muhabbet eyler ve Türk hükûmet ve parlementosuna milli hissiyatları ile her iki hükûmet arasında asırdide bir ananeye tevfikan bir mesai teşrikinin inkişafını görmek arzusunda bulunduklarının iblâğını rica ederler.

Kâtibi umumî JULIEN — Reis HERRIOT

(Devamı 6 ıncı sahifede)

На внимание!

Съ Царски указъ № 720 отъ 1 декемврий 1933 год. ми е разрѣшено да установя постоянното си местожителство въ България. Възъ основа на това по силата на чл. 14 отъ закона за българското поданство поидобивамъ правото да се ползувамъ отъ всичкитѣ граждански права на страната, измежду които и свободата на печата, предвидена въ чл. 79 отъ конституцията.

Yarın gazetesinin vatansızlık vesikası

Arif Oruç gene faaliyette

Bu vatansız Şumnuda çıkardığı gazetede Bulgar tabiiyet kanunlarından istifade ettiğini iftiharla söylüyor

Arif Oruç Bulgaristanda gene Türkiye hakkında hainane neşriyatına germi vermiş ve hattâ cibiliyetsizliğini bir ilânla halka ilân etmekten bile çekinmemiştir.

Bu vatan haininin Şumnuda çıkardığı Yarın Gazetesinin 26-1-934 tarihli ve bir numaralı nüshasında görülen Bulgarca ilânın bir klişesini yukarı dercediyoruz. Bu ilânın tercümesi şudur:

DİKKAT

"1 Kânunuevvel 1933 tarihli ve 720 No. iradei kraliye ile Bulgaristan da daimî surette ikametime müsaade edilmiştir. Buna istinaden Bulgar tabiiyet kanununun 14. maddesi ahkâmınca memleketin bütün medenî hakların dan ve bu meyanda kanunu esasinin yetmiş dokuzuncu maddesinde mezkûr hürriyeti matbuat hakkından istifade etmek hakkını ihraz ediyorum.

ARİF ORUÇ,,

Bu ilânı görünce biz hiç hayret etmedik. Çünkü bir vatansızdan fazla bir şey beklenemez. Yalnız hayretimizi mucip olan nokta , Türkiye ile daima dost geçinmekte olan Bulgar hükûmetinin bu hainin hâlâ gazete çıkarmasına ve etrafa zehir saçmasına nasıl müsaade ettiğidir.

Arif Oruç haini

M. Venizelos Balkan misakını muttasıl tenkit ediyor

Venizelosa göre misakın kabulünde Yunanistan için harp tehlikesi var!

Liberal fırka lideri: "Misak meclislerde kabul edilmeden evvel feshedilmelidir,, demektedir

ATİNA, 1 (Milliyet) — Muhtelif fırkalar reisleri bugün de Hariciye nezaretinde toplanarak Balkan misakı hakkında müzakerelerine devam etmişlerdir. Bu esnada Liberaller fırka lideri M. Venizelos söz alarak Yunanistanın bu misak karşısındaki vaziyetini anlatmış, Bulgaristanın Balkan misakına iştirakine dair İtalyanın emelleri hakkında izahat vermiştir. M. Venizelos bundan sonra Yunanistanın bir harp tehlikesine maruz kalabileceğini iddia etmiş ve ken-

(Devamı 6 ıncı sahifede)

M. Papanastasiou

Muhalefetle mutvafakatin noktai nazarlarının kabili telif olduğunu söyliyen Başvekil M. Çaldaris

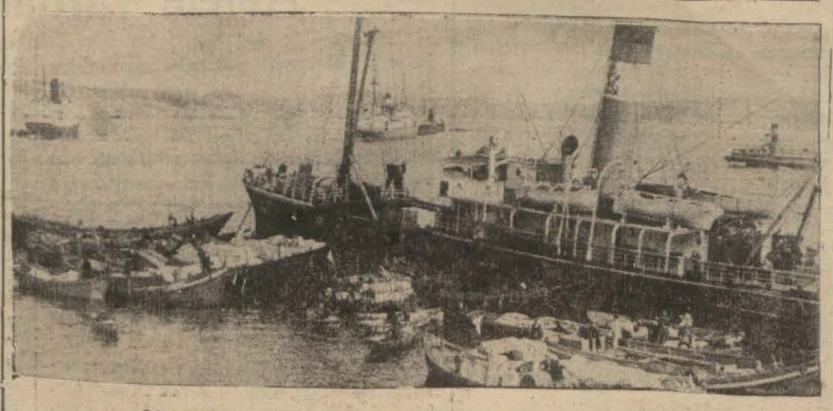

Limanda tahmil ve tahliye faaliyetini gösteren bir resim

Şirketlerin senelik hesapları çıkarılıyor

Rakkamlara göre, limanda faaliyet iki senede ne arttı, ne eksildi

Anonim şirketlerin hissedaran heyeti umumiyeleri bu ay nihayetine kadar tamamen toplanmış olacaktır.

Şirket idare heyetleri, bir senelik faaliyetleri netayicini gösteren bilânçolarını ihzar ve tabettirmekle meşguldürler.

(Devamı 6 ıncı sahifede)

İnkılâp enstitüsü

Ders programları ve tedrisat yapacak zevat tesbit edildi

Maarif Vekili Hikmet Beyin yarın şehrimize gelmesi beklenmektedir. İnkılâp Enstitüsünün açılması pazar günü saat 5,5 da yapılacaktır. İlk dersi Maarif Vekili Hikmet B. verecektir. İnkılâp Enstitüsüne Üniversite son sınıf talebelerinden başka Harp akademisi, Mühendis mektebi ve Yüksek İktisat ve Ticaret mektebi son sınıf talebelerinin de devamı takarrür etmiştir Mart içinde Enstitüde yapılacak tedrisat programı ve dersleri verecek zevat tesbit olunmuştur. Martın 4 ve 5 inci günleri Maarif Vekili Hikmet B., 8 ve 10 uncu günleri Mahmut Esat B. 11, 12 nci günleri Yusuf Kemal Bey, 15 inci gün Fırka umumî Kâtibi Recep Bey, 17, 18 inci günleri Maarif Vekili Hikmet Bey, 19, 20 inci günleri Mahmut Esat Bey, 21, 22 inci günleri Maarif Vekili Hikmet Bey ders vereceklerdir. Enstitünün bu senekî tedrisatı 3 ay sürecektir.

Hikmet, Recep, MahmutEsat, Yusuf Kemal B. ler

Amele yurtları Açılıyor

İlk yurtlar Tophane ve Kuruçeşmede yapılacak

Ucuz yemek, banyo, bedava tedavi, sıcak yatak, yardım sandığı, kooperatif ve okuma..

Liman şirketi amele işlerini geniş mikyasta ıslah ve tanzim için hazırlıklara başlamıştır. Geçenlerde geçirdiği kazadan sonra tamamile iyileştiğini ve vazifesine başladığını haber verdiğimiz Liman şirketi umumi müdürü Hamdi Bey dün bu mesele üzerinde tekrar meşgul olmaya başlamış ve bazı esaslı kararlar itihaz edilmiştir Şirket, geçen sene amele için Hayır hanında ve Balatta iki lokanta açmıştı. Buralarda on kuruşa yemek verilmekte ve bu tecrü

HAMDİ BEY

(Devamı 2 inci sahifede)

Avusturyada bombalar

National - Socialistlerın ilân ettikleri mütareke müddeti bittiğinden naziler gene faaliyete geçtiler

Bavyerada bulunmakta olan Avusturyadaki nasyonal sosyalistlerin reisi M. Habicht nazilerin Avusturya hükûmetine iştirak ettirilmesi için Avusturya Başvekiline 1 Marta kadar müsaade vermiş ve bu tahakkuk etmediği takdirde kendilerinin faaliyete geçeceklerini bildirmişti.

Fakat Viyana hükûmeti eski vaziyetinde ısrar etmiş, ve hattâ bundan birkaç gün evvel Bavyerada toplanan nasyonal sosyalistlerin herhangi bir faaliyetine mâni olmak için hududa Heimwehr askerlerinden dört tabur göndermişti.

M. Habicht'in ultimatomunda verdiği müddet dün bittiğinden hudut şehirlerinde bazı hâdiseler çıkmıştır. Bu hususta alınan telgraf -

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Fazla telefon ücretlerini hastaneye verelim

Şehirde yeni bir hastane daha inşasına razı olmıyacak kimse yoktur

Şirketler alacakları parayı terke hazırdırlar

İngiliz lirasının sukutundan sonra, telefon ücretlerinin, şirketin mukavelesi mucibince indirilmesine karar verildiği malûmdur. 1932 Temmuzunda verilen bu karar şirketin itirazını mucip olmuştu ve o zamandan beri hükûmetle müzakereler devam ediyordu.Gelen haberlere göre, bu hususta Heyeti vekileden de karar çıkmak üzeredir Şu takdirde şirket mükâleme ücretlerinden tenezzül nisbetinde aldığı farkı abonelerine iade edecektir. Ancak birçok müesseseler , insanî ve beşerî bir hisle zaten abonelerden tahsil edilmiş, şirketlerin defterlerinde hesapları kapatılmış olan bu paranın İstanbulda

(Devamı 6 ıncı sahifede)

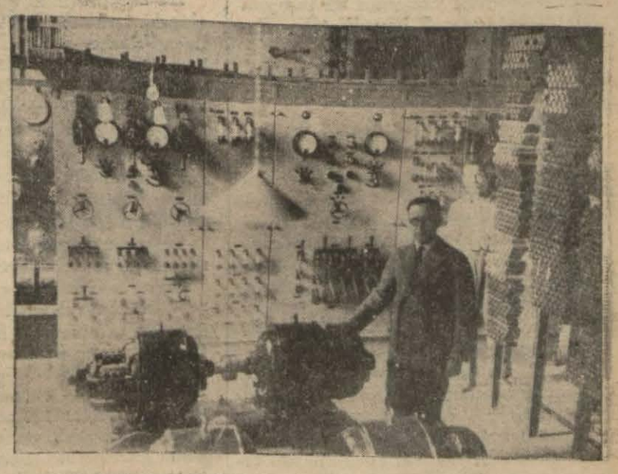

"Ajansın Millîleşmesi,,

Ajans umum müdürü Muvaffak Bey bir makalemize cevap veriyor

Milliyet Gazetesi Müdürü Ahmet Şükrü Beyefendiye

"Anadolu ajansının millileşmesi,, başlığı altında neşir buyurduğunuz makaleyi dikkatle okudum. Her şeyden evvel gösterdiğiniz teveccühe ve fikirlerinizi müdafaa için kullandığınız vakarlı üslûba teşekkür ederim. Ajansın vaziyeti umumiyetle polemiklere girmesine bir mâni teşkil ettiği için yapılan tenkidattan bir çoğuna cevap vermemek ıztırarında kalıyorum. Fakat mevzuu bahsettiğiniz mesele bütün Türk karilerini alâkadar ettiği cihetle düşüncelerimi, ayni sütunlarda neşri ricasile, yazmaktan kendimi menedemiyeceğim.

Her şeyden evvel halledilmesi iktiza eden bir nokta var: Görüyorum ki zatâlinizin Ajans mekanizması hakkındaki telâkkiniz hatalıdır. Bizzat içinde bulunarak idare etmediğiniz için tabiî addedilmesi lâzımgelen bu yanlış telâkki tashih edilirse meselenin halli hayli kolaylaşmış olur.

Meselâ makalenizde diyorsunuz ki: "Anadolu Ajansının yaptığı iş şudur: Bu ajanslara — yani her memlekette propaganda vasıtası olarak gösterdiğiniz ajanslara — abone oluyor, onlar tarafından verilen haberleri alarak başlarına birer A. A. rumuzu ilâve ediyor ve Türk gazetelerine Anadolu Ajansının hususî istihbarı şeklinde veriyor."

Mesaimizi bu şekilde tasavvur ediyorsanız iki büyük hataya düşmüş olursunuz. Müsaadenizle bunları izah edeyim:

1 — Anadolu Ajansı hiç bir ajansa abone değildir. Buna rağmen istihbaratını bütün dünya ajansları vasıtasile yapar. Bu hal yalnız bize has değildir. Her memleket bu hususta tıpkı Anadolu Ajansı gibi hareket eder. Fazla olan cihet bazı ajanslarda, zenginliklerine göre, muhabir adedinin diğerlerinden farklı olmasıdır. Tarzı mesai hususundaki bu müşabehetin sebebi ise şudur:

Her memleket ajansı dünyanın her tarafında muhabir bulundurmak iktidarına malik değildir. Halbuki bugünkü efkârı umumiye cihanşümûl bir havadis ihtiyacına müptelâdır. Ne kadar uzakta olursa olsun bir tarafta zuhur eden bir harbi veya her hangi mühim vak'ayı hiç bir ajans gazetelere yetiştirememezlik edemez. Bunu temin, ajansların malî taham müllerini geçmiyecek bir külfetle temin, ise ancak ajanslar arasında bir havadis teatisi usulünü ihdas ile kabildir ki İsviçrede, 1920 de bütün dünya ajanslarının iştirakile akdedilen konferans, ajanslar ittifakına karar vermekle bu mühim noktayı esasından halletmiştir. Filhakika o tarihte akdedilen mukavele mucibince her ajans, kendi memleketine ait mühim beynelmilel hadiseleri, alacağı muhtelif talimatlara tevfikan, diğer memleket ajanslarına bildirmek mecburiyetindedir. Ve mütekabiliyet esası dairesinde bütün ajansları biribirine bağlar.

Yalnız ittifaka giren müesseselerin adedi kırkı geçmesi hesabile her hangi bir mesele hakkında kırk tarafa telgraf çekmenin gene pek pahalı olacağı nazarı dikkate alınarak bu hususta da iki yol tefrik edilmiştir:

A — Yakın veya uzak ajanslara kablo ile telgraf,

B — diğer bütün ajanslara sirküler telsizle havadis.

Fakat her ajansın elinde bir telsiz istasyonu olmadığı için konferans (B) fıkrasına giren telgrafın ne suretle keşidesi kabil olacağını da tetkik etmiş ve nihayet ittifaka dahil ajanslar tarafından verilecek havadislerin bir iki noktada toplanarak buradan kuvvetli telsizlerle bütün dünyaya yayılması usulünü kabul eylemiştir. Havas ve Reuter'in bu işe memur edilmeleri ellerinde beşer, altışar telsiz istasyonu mevcut olmasından münbaistir. Ayni zamanda Stefani, Volf Pat, Tass, Atina ve Avala Ajanslarının da ayni vazifeyi ifa eden telsizleri vardır.

Bu uzun izahat nazaran Anadolu Ajansının ve onunla tamamile ayni vaziyette bulunan diğer ajansların istihbar mekanizmasını işletebiliriz:

Türkiye dahilinde harice aksettirilmesi icap eden her haberi ajansımız kendisile en ziyade alâkadar olan takriben 15 kadar ajansa kablo ile tebliğ eder ki bu meyanda Havas ve Reuter de vardır. Çektiğimiz telgraf iki üç saat sonra bu iki ajansın telsizile bütün dünyaya neşrolunur ve bizim ahize istasyonlarımız tarafından tekrar zaptedilir. Bu hareketle haberimizin ne vakit ve ne şekilde etrafa yayıldığını kontrol etmiş oluruz. Bu mekanizma bütün ajanslarda aynidir.

Makalenizin bir yerinde her memleketteki ajansı oranın yalnız bir millî propaganda müessesesi şeklinde gösteriyorsunuz. Bunda tam değil, fakat yarım bir zühûl var: Ajanslar her şeyden evvel memleketlerin ihbar ve istihbar vasıtalarıdır. Fakat ellerinde bulunan vesaitin kuvveti kendilerine memleket propagandası yapmak suhuletini de bahşeder. Ajanslar konferansı vazifenin bu ikiliğini nazarı dikkate alarak havadis telgraflarını da ikiye ayırmıştır:

A — Beynelmilel mahiyette havadislerdir ki bunların ücreti alıcı ajanslara aittir.

B — Traktetüst denilen ve millî menafii müdafaa için daha ziyade propagandа mahiyetinde olarak çekilen havadislerdir ki bunlardan dolayı alıcı ajanslara ücret tahmil edilmez. Neşredilmeleri ihtiyaridir. Her ajans kendi memleketinin menafiine uygun görmediği havadisleri neşretmiyebilir. Fakat sistematik bir tarzda bütün traktetüstlerin sepete atılması karşı tarafın da mukabelei bilmisle geçmesini icap ettiri.

Bu ittifakın diğer mühim bir faydası da, ajansların vazifesi havadisi yalnız almaktan ibaret olmadığına göre, her memleketin kendi havadislerini diğer bütün memleketlere isal edebilmesini temin etmesidir. Biz Çeklerden, Macarlardan, Fransızlardan aldığımız telgrafları nasıl bültenlerimize korsak, o memleket ajansları da bizden çekilen telgrafları o suretle servislerine geçirirler. Bütün memleket gazeteleri bu havadislerden haberdardırlar. Neşredip etmemeleri ise izahı buraya ait olmıyan başka avamilin tesiri altındadır. Ve buna karşı ajansın elinde de bir kuvvet yoktur.

İşte ajans mekanizması budur.

Mekalenizin bir yerinde de verdiğimiz havadislerin bazan çok mufassal olduğundan, şikâyet demiyelim, bahis buyuruyorsunuz. Ben de itiraf ederim ki bültenlerimizin içinde ve en mühimlerinin yanında lüzumsuz, bisut havadisler de vardır. Filhakika bazan meselâ İngiliz parlamentosunun açılışını adeta edebi bir makale ile arzettiğimiz olmuştur. Fakat unutmamanızı rica ederim ki gelen telgrafların muharriri biz değiliz. Lüzumsuz bir sansür yapmadan iyi ve kötü havadislerimizi gazetelere arzediyoruz. Fakat onlar hiç bir vakit bizim bültenlerimizi aynen neşirle mükellef değildirler. Biz çok veriyorsak, Milliyet'in kıymettar tahrir ailesi bunların arasında lâzım geldiği gibi bir intihap, bir tasnif yapmağa her vakit muktedir değil midir? Müsaadenizle söyliyeyim ki ben, az havadis vermekten çekinirim, fakat çok havadis veriyor tarzında bir muhatebeye hak veremem.

2 — Yukarıda bahsettiğim mekanizma mucibince ajansımız bütün dünya ajanslarından günde yüzlerce telgraf alır. Bunları, buyurduğunuz gibi, kendi hususî istihbaratı olarak değil fakat kendi rumuzu altında neşreder. Hususî istihbarat ancak Avrupanın bazı yerlerinde bulundurabildiği veya fevkalâde olarak gönderdiği kendi muhabirlerinin telgraflarıdır ki bunlar da bültenlere hususî muhabirimiz bildiriyor işareti ile girer. Muhtelif ajansların telgraflarından yalnız açık mahiyette propaganda havadisi ihtiva edenlerle diğer memleketlerin ahvali dahiliyesine dair haber verenlere o ajansın ismi ayrıca dercedilir.

Muhtelif ajanslardan gelen telgrafların A. A. işareti ile neşrolunması yalnız bize mahsus bir bid'at eseri midir? Bu işaretleri kaldırmak ve her ajansın ismini tasrih etmek kabil olmaz mı? Bu nokta konferanslarda uzun uzadıya tetkik olunmuş ve nihayet bizim de tatbik ettiğimiz usûl kabul edilmiştir.

Bunun sebebi basittir: Her hangi bir ajansı ele alınız, neşrettiği telgrafların belki de onda dokuzu diğer ajansların havadislerinden terekküp eder. Fakat bu havadisler mukabilini her tarafa telgraf çekmek suretile kendisinin ödediği bir himmetin mahsulüdür. Ve kendi malıdır. Faraza Fransada bir kabine tebeddülünü haber aldığı vakit ajans bunu sarahaten Havas'a veya diğer her hangi bir müesseseye atfetmekte kat'iyen menfaattar değildir. Bu havadisi en seri surette efkârı umumiyeye arzetmekle vazifesini ifa etmiş olur. Bu gibi objektif haberler, menşeler ne olursa olsun, bizatihi ehemmiyeti haizdirler. Bunun içindir ki yalnız biz değil bütün dünya ajansları, belki bir iki istisnası ile, kendi isimlerini bütün telgraflara vazederler. Bütün Balkan ve merkezî Avrupa ajanslarında, Havas'ta ve Reuter'de yaptığım tetkikat bu noktada ajansların tamamen ayni reyde oldukları merkezindedir.

Hariciye Vekili Beyefendinin son seyahatleri esnasında Balkan muhabirimizi Blgrad'a ve Atina'ya ben sevkettim. Gösterdiği muvaffakıyetin sizin tarafınızdan da takdir edilmesine hassaten memnunum. Fakat istisnaî bir hale tamamile uyan bu tarzı hareket ajans için daimî bir mesai tarzı olamaz. Bugün istihbarat için sarfedebildiğimiz parayı sırf bu işe tahsis etsek bile Avrupanın ancak beş altı yerinde daimî ve faal muhabir bulundurabiliriz. Çekecekleri telgraflar ise izahı uzun sürecek esbap neticesi olarak bize yirmi kere daha pahalıya malolur. Muhabir bulunduramadığımız yerlerin havadislerine ise tamamile veda etmemiz icap eder. Sonra hiç bir muhabir bir ajans derecesinde seri istihbarat vasıtasına malik değildir. Bu akşam Paris'te olan bir vak'ayı biz size derhal yetiştirebiliyoruz. Bu haber ertesi gün Paris gazetelerile birlikte Türk matbuatında intişar ediyor. Halbuki muhabire kalsa ertesi sabahı bekliyerek haberi gazetelerde okuduktan sonra bize verecektir ki, sizin neşriyatınız bu suretle akallî 24 saat teahhüre uğrıyacak demektir. Siz de bilirsiniz ki mesailden bir çoğunun bu yolda bir teahhüre yolu yoktur.

Diğer taraftan ajansı tamamile millileştirmek maksadile diğer ajanslarla olan rabıtamızı muhafaza ederek her tarafa muhabir gönderirsek bize senevi 100 bin liraya yakın bir masrafa malolur ki tahammülfersadır. Bu rabıtadan vazgeçersek muhabir kullanabiliriz. Fakat o vakit bizim çekeceğimiz telgrafları kime neşrettirebiliriz? Gene tekrar edeyim ki ajanslar arasındaki rabıta havadisi hem almak ve hem de vermek esasına müstenittir.

Bu sebepledir ki ajansı, bu manada olarak, tamamile millileştirmek, yani havadislerini sırf kendi muhabirlerine hasrettirmek kabil olamıyacağı için makalenizi, olsa olsa, bizleri fazla muhabir kullanmağa bir teşvik mahiyetinde telâkki etmek istiyorum. Şimdiki halde, kısmen fahrî olarak, ajansın altı memlekette muhabiri vardır. Önümüzdeki seneden itibaren Balkanlardaki muhabir adedini biraz tezyide de çalışağım.

Yalnız, müsaade buyurunuz da bendeniz de bir mütalea arzedeyim:

Bizim sarfettiğimiz emeklere muhterem matbuatımızın biraz yardım etmesini talep te bizim bir hakkımız değil midir? Ajans üç sene evvel günde 1200 kelime verirken bugün istihbar kabiliyetini yevmî 15 - 20 bin kelimeye çıkarmıştır. Yeniden bir çok servisler ihdas etmiştir. Halbuki meselâ Belgrad'da Politika gazetesinin senevi aboneman ücreti tam 3000 Türk lirasına baliğ olduğu halde bizim aldığımız ayda 30 lirayı tecavüz etmez. Gazetelerin adedi tab'dan mı bahsedeceksiniz? Hakkınızı teslim ederim. Yalnız sizin maruz bulunduğunuz müşkülâtın kısmen bizim hakkımızda da varit olduğunu lûtfen kabul etmez misiniz?

Bu vesile ile de hürmetlerimi teyit ederim efendim.

Anadolu Ajansı Umum Müdürü
MUVAFFAK

Not: Bu mektuba Ahmet Şükrü Bey yarınki sayımızda cevap verecektir.

HARİCÎ HABERLER

Staviski rezaleti

Daladiye için Bir celp çıkarıldı

Bu mes'ele hakkında sabık ticaret nazırı M. Duran'da şahit olarak dinlendi

Fransadaki Staviski rezaleti hakkındaki tahkikat günden güne dallanmaktadır. Staviskinin dolandırıcılıklarını tahkika memur olan Rayon şehri istintak hâkimi sabık Başvekil Daladier'in de malûmatına müracaat etmek lüzumunu hissetmiştir. Malûm olduğu üzere, bu rezalet meydana çıktığı vakit mevkii iktidarda bulunan Şotan kabinesi istifa etmiş ve yerine Daladier geçmitşi. Fakat bundan hemen üç hafta kadar evvel Daladier de Paris halkının kendi kabinesi aleyhin de yaptığı nümayişlere mukavemet edemiyerek istifaya mecbur kalmış ve yerini sabık reisicümhura bırakmıştı. Bu hususta aldığımız telgrafları aşağıya dercediyoruz:

BAYON, 1. A.A. — İstintak hakimi, dün, sabık başvekil M. Daladier'ye bir celp göndermiştir. Hâkim, M. Daladier yi bu ayın sekiz veya dokuzunda, sabık ticaret nazırı M. Julien Durand ile birlikte dinliyecektir.

Mahkeme, M. Darius ile M. Bonnoure'un muvakkat tahliye taleplerini redetmiştir.

M. Durand ne diyor?

PARIS, 1. A.A. — Staviski meselesi hakkında şehadetine müracaat edilen sabık ticaret nazırı M. Julien Durand, Lozan konferansında bulunduğu sırada Bayon belediye reisi M. Garatnin ta'lebi üzerine, ticaret necaret nezareti şube müdürlerinden iki zatın, mesaî nezaretine hitaben umumî mahiyette mektuplar yazarak sigorta şirketlerinin ihtiyat akçalarını belediye kredi sandıklarına yatırabileceklerine dair olan nizamî müsadeyi hatırlatmış olduklarını tavzih etmiştir.

M. Durand hiç bir zaman Bayon'a dair bir ihbara muhatap kalmadığını ve Staviski'yi tanımadığını ilân etmiştir.

M. Frot'u vuracaklar mı?

PARİS, 1. A.A. — Üzerinde bıçak bulunan ve dün akşam, Daladier kabinesinin sabık dahiliye nazırı M. Frot'un ikametgâhına gidip mümaileyhi soran 16 yaşında bir mektepli zabitaca tevkif edilmiştir.

Bu esnada M. Frot, bütçe müzakeratına iştirak etmek üzere meclise gitmiş olduğundan evinde bulunmuyordu.

Genç mektepli, M. Frot'u, aleyhinde vukubulacak bir suikasti haber vermek üzere aradığını söylemiştir.

Şarkî Türkistan

Kâşgarı almak için yeni muharebeler hazırlanıyor

DELHİ, 28 — Buraya gelen malûmata göre, geçenlerde istiklâlini ilân eden Çin Türkistanı'nın merkezi olan Kâşgar şehri Tungan askerleri tarafından işgal edilmiştir. Cümhurreisi Hocaniyaz Hacı, başvekili Sabit Damulla ve diğer hükûmet azaları kaçmışlardır.

Şarkî Türkistan cümhuriyetinin istiklâlini tanıtmak için Delhi'ye gelen heyet azaları henüz buradadırlar. Bu heyet azaları, Kâşgar'dan çekilmenin muvakkat olduğunu söylemektedirler.

Hükûmetin emrindeki kuvvetler azdı. Fakat Kırgız reisi Şerif Han 20,000 asker ile Çin kuvvetlerinin son tahassüngâhı olan Urumçiyi muhasara etmektedir. Hotan emiri Abdullah ta 10,000 askerle Şarkî Türkistan hükûmetine yardım etmeğe hazırdır.

Bulgar kralı

Kral Boris Berlinde siyasî temaslar yapıyor

BERLİN, 1 .A.A. — Dün gündüzün, Bulgaristan kralı Boris, Alman hariciye nazırı M. Fon Neurath ile iki saatten fazla süren bir mülakatta bulunmuştur.

Kral Börisin Berlini ziyaretinden bahse den bu sabahki gazeteler bu ziyaretin iki devlet arasındaki iyi münasebetlerin yeni bir delili olduğunu yazıyorlar.

Bulgaristan kralı, ziyaretlerini tamamlıyabilmek için, Berlinde bir gün daha kalacaktır.

BERLİN, 1. A.A. — Bulgaristan kralı Boris reisicümhur M. Hindenbourg'u ziyaret etmiş ve riyaseticümhur sarayında M. Hitler'in de hazır bulunduğu ziyarete iştirak eylemiştir.

M. Mussolini sulh on sene müemmendir diyor

VAŞİNGTON, 1 (A.A.) — Meşhur gazeteci Hörstün idaresi altındaki matbuat , İtalya başvekili M. Mussolininin en aşağı 10 sene için sulhun müemmen bulunduğuna ve İtalyanın , Avusturya istiklâlini idame arzusunda olduğuna dair, M. Knickerbokere vaki beyanatını kocaman serlâvhalarla neşretmektedir.

Beyanatının ikinci kısmında, M. Mussolini, Avrupanın vaziyetinde gördüğü tehlikelerden bahseylemektedir.

İngilterede işsizlik

İngiliz meclisinde Bir hadise çıktı

Bir amele mebusu, bu meclis bir maskaralıktan ibaret diye bağırdı

LONDRA, 1. A.A. — Avam kamarasında, mesaî fırkası mebuslarından M. Mac Govern imperatorluk işleri hakkındaki dünkü müzakerat esnasında bir hadiseye sebebiyet vermiştir.

Mümaileyh, reise hitap ederek, Avam kamarası civarında bulunan işsizlerin meclise kabul edilmelerini istemiş ve zabıta memurlarının, meclise girmek istiyen halkı müayeneye tabi tutarak üst başları pek düzgün olmayan kimseleri içeriye bırakmadığını söylemiştir.

Reis, halkın meclise kabulu hususunda mutat veçhile hareket edildiği cevabını vermiştir. Bilmukabele M. Mac Goven iddiasında ısrar edip de, reisin ihtarlarına maruz kalınca :

" Cehenneme kadar yolunuz var. Defolun" diye bağırmış ve :

" Bu meclis bir maskaralıktan ibarettir" diye söylenerek, Pürhiddet dışarıya çıkmıştır. Bu esnada, avam kamarası binasını kapılarında birçok işsizler birikmiş, mühim zabite kuvvetleri intizamı muhafazaya çalışıyorlardı.

M. Mac Govern bu işsizlere dağılmalarını tavsiye etmiş, onlarda bunu dinleyip hemen oradan uzaklaşmışlardır.

İşsizlerin bazıları, muhtelif mebuslar tarafından meclis binası dahiline kabul olunmuşlardır.

Mançuri imparatorunun taç giyme merasimi

HSİNKİNG, 1 (A.A.) — Yeni Mançuri imparatoru Ouyinin taç giyme merasimi fevkalâde mu'tantan bir surette icra edilmiştir.

Merasim "Semalar mabedin,, de yapılmıştır . Bu mabet açık havada kâin olup yekdiğeri üzerine konulmuş mermerlerle vücuda getirilmiş altı taraçadan müteşekkildir.

Merasimde eski âyinlerle asrî sahneler arasındaki tezatlar göze çarpmakta idi. Puyi, altıncı taraçada 3000 senelik âyinleri ifa ederken havada tayyareler dolaşıyordu. Merasimin tafsilâtı radyolarla neşredilmiş ve mütemâdiyen sesli filmler alınmıştır.

Merasim göz kamaştırıcı bir dekor içinde cereyan etmiştir. Mançuri hükûmeti bu merasim için 3,500,000 dolar tahsisat kabul etmişti.

Alman cephesi

Sarre civarındaki siyasî fırkaların hepsi birleşiyor

SAARBRÜKEN, 1. A.A. — Alman istihbarat bürosundan :

Bugünden itibaren, Sarre havzasındaki siyasî fırkalar bilâistisna lâğvedilerek "Alman cephesi' 'namını alan tek bir teşekküle inkilâp ediyorlar.

Bu cephenin reisi, neşrettiği beyannamede diyor ki :

" Biz, bugün, harikulâde bir kardeş birliği vücude getiriyoruz. Vaktı hulul edince, alman olmanın ne demek olduğunu aleme ilân etmek, bizim için bir şeref vazifesidir, fırka, mezhep ve sınıf farkı gözetmeksizin, hepimiz bilaistisna, şu tek düşünce ile, birbirimize bağlıyız, bizim almanyamız.

Muhtelif fırka mensupları, başka başka düşünmüş olabilirler. Lâkin şimdi, hepsi birden bu düşüncede birleşmektedirler.

Mösyö Gobels

Biz hariçten gelen emirle hareket etmeyiz diyor

BERLİN, 1. A.A. — Matbuat mümessillerini kabul ettiği sırada, propaganda nazırı M. Goebels, Rayştagı yakanlardan Dimitrof, Tanef ve Popof'un tahliyeleri hususunda, kendisile başvekil arasında hiçbir noktai nazar ihtilâfı bulunmamış olduğunu beyan etmiştir.

M. Goebbels, bu tahliye keyfiyetinin gecikmiş olması, ecnebi matbuatın garip surette ve emredercesine vukubulan neşriyatından ve kendisinin böyle hariçten gelen emirlerle harekete alışık olmamasından ileri geldiğini söylemiş ve bu üç Bulgarın, Moskovada mutantan surette karşılanmaları için alelâcele tayyare ile sevkedildiklerini ilâve etmiştir.

İzvestiya Başmuharrirliği

RİGA, 28 — İzvestiya gazetesi başmuharrirliğine Buharin tayin edilmiştir. Buharin vaktile Pravda gazetesi başmuharriri iken bu vazifeden azledilmişti.

İspanyol kabinesi istifa etti

MADRİT, 1 (A.A.) — M. Zamoranın yalnız dahiliye ve maliye nazırlarının istifasını kabul etmek teklifini reddeylemesi üzerine, bütün kabine istifa etmiştir.

M. Zamora, yeniden istişarelere başlamıştır.

M. Prince'in katili kim?

PARİS, 1 (A.A.) — M. Princein katli hâdisesi etrafında cereyan eden tahkikat , demiryolu üzerinde ve müteveffanın cesedinin yanı başında bulunan kanlı bıçağın, şubatın 17 sinde, Paristeki bir bıçakçı tarafından eşkâlini hatırlayamadığı bir şahısa satıldığını meydana çıkarmıştır.

SON DAKİKA

Fırka divanı hükûmetin bütçe hakkındaki fikirlerini tasvip etti

ANKARA, 1 (Telefonla) — Fırka divanı bu akşam üç saat devam eden bir toplantı yapmıştır. Divan hükûmetin bütçe münasebetile verdiği kararları tasvip etmiştir.

ANKARA, 1 (A.A.) — Bugün toplanan Cümhuriyet Halk fırkası divanı hazırlanan bütçe esaslarını tetkik ve münakaşa ederek hükûmetin fikirlerini tasvip eylemiştir.

Münhal mebusluklar için

ANKARA, 1 (Telefonla) — Gelecek cuma günü Konya, Kütahya, Kastamonu, Ordu ve Yozgatta münhal mebusluklar için kısmî intihap yapılacaktır. Fırka namzetlerini çarşamba günü ilân edeceklerdir.

Emlâk ve eytam bankası heyeti umumiyesi dün Ankarada toplandı

ANKARA, 1 (A.A.) — Emlâk ve eytam bankasının heyeti umumiyesi A. B. hissedarlarının iştirakile bankanın umumî merkezinde akdedilmiştir. Bankanın bilânçosu umumî buhrana nazaran şayanı tesekkür addedilecek bir temettüle kapanmaktadır ki, bunun yekûnu 386199 lira 4 kuruştur. Bundan ihtiyat akçesi ayrıldıktan sonra A. B. hisselerine yüzde 6, hissei temettü bakiyesinden eytama yüzde 19, A. B. hissele rine ceman 42 bin küsur lira olarak ikinci bir hissei temettü tevzi oluna caktır. Bankanın ipotek mukabili olarak yaptığı ikrazat 9.611.475 liraya baliğ olmaktadır. Borçlulardan tahsil edilmekte olan faiz yekûnu komisyon da dahil olarak yüzde dokuz buğuğa indirilmiş olduğu halde faiz tahsilâtı geçen seneden az bir noksanla bir milyon 764000 liraya baliğ olmuştur ki bu hal yapılan tenzilâtın borçluları deyin tediyesi hususunda daha kolay bir vaziyete getirmesinin bir neticesidir. Heyeti umumiye bankanın tarzı idaresi hakkında meclisi idare raporunu ve bilânçoları tetkik ettikten sonra ve hükûmet komiserinin mütalealarını dinleyerek bilittifak bunları tasvip etmiştir.

Ankara umumî vilâyet meclisi

ANKARA, 1 (A.A.) — Vilâyet meclisi bu gün saat 16 da 1934 senesi mutat içtimalarına başlamıştır. Bu sene de yeni bütçe mütevazin olarak tanzim edilmiştir.

Fransanın harp gemileri

Bahriye encümeninde yeni harp gemileri inşası meselesi görüşülüyor

Lord Eden İtalyadan Parise geçti ve silâhsızlanma işleri hakkında Fransız ricaliyle temaslara başladı

PARİS, 1 (A.A.) — Hükûmet, Fransanın müdafaa esbabını tanzime matuf olarak hazırladığı bir takım projelerin, meclis müdafaa encümenine tevdi etmiştir.

Mareşal Patain ile M. Denain bu hususta ittihaz edilen tedbirleri ordu ve hava encümenleri huzurunda izah etmişlerdir.

Meclis bahriye encümeni, Dünkerk zırhlısı tipinde bir harp gemisi ile, bir torpito ve iki denizaltı gemisinin inşasını ihtiva eden, hali hazırdaki bahrî programa tatbik mevkiine konmasını istihdaf eden kanun teklifini tetkike M. Appell'i memur etmiştir.

Her üç encümen hükûmetin, paskalyadan evvel tasdika iktiran edecek gibi görünen tekliflerini müsait bir tarzda karşılamışlardır.

Meclis hariciye encümeni yarın, bazı komiserler tarafından Avrupa meselesinin muhtelif safahatı ve ezcümle Balkanlar , Avusturya, beynelmütteffikin borçlar ve ticarî müzakereler hakkında sorulacak suallere, hariciye nazırı M. Barthou'nun vereceği cevabı dinliyecektir.

Fransanın kuvvetleri

PARİS, 1 (A.A.) — Ayan meclisi askeri encümeninin huzurunda, M. Messiny Fransanın , Avrupanın bugünkü vaziyeti karşısında terki teslihat hususunda daha ziyade ileri gidemiyeceğini beyan ederek, bu ifadesini atideki rakamlarla tevsik etmiştir:

1914 te bütçeye esas olan asil Fransadaki ordu mevcudu: 675,000 , 1915 te 439,000 ve 1934 te 300,000 nefer.

M. Messiny çok az kimselerce malûm olan bu rakamların Fransa tarafından terki teslihat davası uğruna ihtiyar olunan fedakârlığın azametine delil sayılacağını söylemiştir.

Lord Eden Parisde

PARİS, 1 (A.A.) — Romadan gelmekte olan lord Eden, bu sabah buraya vasıl olmuştur. Mumaileyh, Roma ve Berlinde icra eylediği mülâkatların neticesi hakkında başvekil M. Doumergue ve hariciye nazırı M. Bartou ile görüşecektir.

PARİS, 1 (A.A.) — Bu sabah , hariciye nezaretinde M. Doumergue'in nezdinde aktedilen içtimada, İngilizlerden lord Eden, M. Compbell ve M. Sprang, Fransızlardan da, M. Barthou, M. Leger ve M. Massigli hazır bulunmuşlardır.

Lord Eden öğle yemeğini İngiltere sefaretinde yemiş ve müzakerata saat on beşte devam edilmesi mukarrer bulunmuştur.

Amerika İngiliz teklifini kabule müheyyadır

LONDRA, 1 (A.A.) — Londradaki resmî Amerikan mahafilinde Amerikanın silâhları bırakma konferansındaki murahhası M. Normann Davisin seyahati tamamile hususî mahiyettedir deniliyor.

Bu münasebetle, Vaşington hükûmetinin İngiliz planı hakkındaki noktai nazarını evvelce Londraya bildirmiş olduğu hatırlatılmaktadır. Bu noktai nazar şöyle ifade edilebilir :

Diğer devletler tarafından da kabul edilmek şartile Amerika, İngiliz teklifini kabule müheyyadır. Maamafih hazırlanan esas metinde tadilât icrası bahkalarınca da talep edildiği takdirde Amerika hükûmeti de bazı hususata itiraz etmek hakkını mahfuz tutmaktadır.

Amele yurtları açılıyor

(Başı 1 inci sahifede)

be müvaffakıyetli neticeler vermektedir. Feshanede de ayni usul takip edilmektedir. Liman şirketi, amele için Balatta sıcak banyolar da tesis etmiştir. Burada amele, işten çıktıktan sonra yıkanmaktadır. Şirket, şimdi de bu tecrübeleri daha geniş mikyasta olarak Tophanedeki merkez ve Kuruçeşmedeki kömür amelesi için tatbika hazırlanmaktadır. Bu iki yerde birer amele yurdu tesis edilecektir. Bu büroların şeraiti tesisi ve idaresi için bir nizamname hazırlanmaktadır. Aldığımız malûmata göre, tesis edilecek amele büroları, ucuz birer lokantayı, birer kahvehaneyi, okuma salonlarını, banyo dairelerini, bekâr amelenin yatakhanelerini ve hasta amele için birer dispanseri ihtiva edecektir. Bu bürolarda hem amelenin sıhhî ve içtimaî vaziyeti ıslah edilecek, hem de memlekete bağlı olan bu kütlenin inkılâba olan rabıtaları kuvevtlendirilecektir. Bu cümleden olarak halâ amele ile işverenler arasında mutavassıtlık vazifesini gören ve ameleyi istismar eden müteahhitler, değnekçiler ve emsali kaldırılacaktır. Liman şirketi, ameleye yaptığı iş mukabilinde, diğer memurin ve müstahdeminine olduğu gibi, muayyen birer aylık verecektir. Bürolarda tesis edilecek lokantalarda yedi buçuk kuruşluk ve on kuruşluk olmak üzere iki tertip yemek verilecektir. Yedi buçuk kuruşluk yemek yerine beş kuruşluk yemek verilmesi mümkün olup olmadığı da ayrıca tetkik edilmektedir,

Büroların kahvehanesinde kahve ve çay fiyatı 2 kuruş, mümkün olursa daha ucuz olacaktır. Sıcak banyolarda ameleye sabun da verilecek, sabun ve yıkanma mukabilinde ameleden beş kuruş alınacaktır. Büroların üstünde birer yatakhane bulunacak, burada bekâr amele yatıp kalkacaktır. Amelenin diğer ihtiyaçlarını ucuzca tedarik edebilmeleri için bir de amele kooperatifi kurulacaktır. Liman Şirketi, şimdiden bu büroları tesis için faaliyete geçmiştir. Tophanede eski askeri mezbahalar müfettişliği binasının emlâk bankasından satın alınması için şirket, banka ile temasa gelmiştir. Kuruçeşmede de münasip bir yer aranmaktadır. Bu yerde müceddeden bir yurt inşa ettirilecektir.

Amele için yardım sandığı da teşkil edilecektir. Vücude getirilecek bu fonserde amele meccanen muayene ve tedavi olunacaktır. Bütün bunlar, amelenin aylıklarından kesilecek yüzde muayyen ve küçük bir nisbette paralardan yapılacak, Liman şirketi de, bu şeklin vücut ve idamesine nakden yardım edecektir.

Bu sayede amele daha ziyade tasarruf edecek, memleketlerindeki ailelerine daha fazla para gönderebileceklerdir.

FELEK

Toz

Toz ama ne tozu! Tozkoparandaki sokak tozu değil; değirmendeki zahire tozu da değil; yolcunun ayağının tozu da değil; davul tozu hiç değil. Bu toz, yumurta tozu ve süt tozudur..

Memleketimizde yumurtaları toz haline getirecekler, sütleri kurutup toz yapacakalr ve satacaklarmış. Ne âlâ şey!... Bir tutam yumurta tozunu bir tutam süt tozuna karıştırıp üstüne de bir bardak sıcak su döktün mü olur bir yumurtalı süt!..

Ben bu sisteme bayıldım. Bunu başka şeylere de tatbik edebiliriz: Yalnız bir şey var ki henüz toz etmeye imkân bulunamadı. Belki fen ilerildikçe onun da çaresi bulunur: Suyu toz etmek... Havanda ne kadar döverseniz dövünüz, su toz olmuyor. Ama gene bunun amatörleri eksik değildir. Döver durlar, belki bir gün toz olur diye..

Acaba para tozu yapmak mümkün müdür? "vurdukça tozur" dedikleri zenginler vardır ya!. O zaman bankalar mühim mikdarda para tozu iddihar ederler ve herkes parasını enfiye kutusu gibi kutular da saklar... Böyle olursa hırsızdan, yankesiciden de korku kalmaz. Sıkışınca bir bardak suda eritip, yirmi dört saat sonra tekrar almak üzere içersiniz.. Yahut enfiye gibi burnunuza çekersiniz..

Fakat bu toz muhabbetinin en parlağı (fikir) lerin toz haline getirilebildiği zaman meydan alır.. O zaman kütüphaneler birer Mısır çarşısı dükânı gibi olur. Kristal fanuslar içinde ilmî fikirler, felsefî fikirler, edebî fikirler hep renk renk ve çeşit çeşit ayrılmış tozlar halinde satılır. Herhangi bir eser yapmak istesenız, muayyen reçeteler dahilinde bu tozlardan muayyen mikdarlarda alıp karıştırırsınız.. Bir bardak suda eritip içtiniz mi 24 saat zarfında o fikirleri bülbül gibi söyler, yazar. çizersiniz.. Bu suretle içtiğiniz fikir tozunun tesirile kâh şair, kâh filosof, kâh âlim olursunz... O zaman gene âlimlik bir toz yutabilmek kabiliyeti demek olur. Bugün de ekserî âlimlerin kütüphanelerdeki eski eserlerin tozlarını yutukları gibi.

FELEK

Maaş kırdıranlar

Emlâk ve Eytam Bankasından maaşlarını kırdırmak isteyen zat maaşları sahiplerinin vize için mal müdürlüklerine müracaatları lâzım gelmektedir. Müracaat edecekler için şugünler tayin edilmiştir:

3 — Mart cumartesi günü mülkiye ve ilmiye yetimleri, pazar günü askeri yetimleri, pazartesi ve salı günleri askeri tekaüdü, çarşamba ve perşembe günleri mülkiye ve ilmiye tekaüdü.

Maaş sahipleri bugünlerde nüfus hüviyet cüzdanı, senedi resmi, malûl olanların raporları gibi vesikalarını hâmi lolmaları lâzımdır. Hüviyet cüzdanlarını tebdi lettirmemiş olanların tediyeden evvel nüfus dairelerine müracaat ederek yeni cüzdan almaları lâzımdır. Maaşlarını doğrudan doğruya malmüdürlükleri gişelerinden alanlar hakkındaki muamele ayrıca gazetelerle ilân edilecektir.

Maaş yoklaması

Eytam ve eramil ve mütekaidinin malmüdürlüklerince yapılmakta olan mart yoklamalarının mayıs ayına tehir edilmesi üzerine evkaf müdüriyeti de kendi eytam, eramil ve mütekaidinin üç aylık yoklamalarını mayıs ayında yapmağa karar vermiştir.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir)

1 Mart 1934

Akşam Fiyatları

İstikrazlar		Tahvilât	
İstikrazı dahili	96	T. askeriye	9,75
1933 İstikrazı	98,75	Elektrik	—,—
Sark D. Yolları	2,60	Tramvay	—,—
Unitürk	29	Tünel	—,—
» II	28,35		
» III	28,35	Rıhtım	17.75
Gümrükler	8	Mümessil	55
Bağdat	9,75	» II	48
Türkiye Cümhûriyet Bankası	63	» III	49

ESHAM

İş Bankası Nama	10	Telefon	12
» » Hamiline	10	Terkos	21.50
» » Müessis		Çimento	12,60
Tramvay	44.50	İttihat dey.	19.25
Anadolu Hisse	25.60	Şark dey.	1,75
Şir. Hayriye	15	Balya	1.55
Reji	4,45	Şark m. ecza	2.85

ÇEK FIATLARI

Paris	12,03	Prağ	19,11,55
Londra	641	Viyana	4,46,75
Nüyork	79,30	Berlin	1,99,59
Milano	9,24,23	Madrit	5,83,15
Atina	83,33	Belgrat	35,03,50
Cenevre	2,45,25	Zloti	4,20,75
Brüksel	3,39,44	Pengo	3,86,25
Amsterdam	1,17,71	Bükreşt	79,41,50
Sofya	64,76,20	Moskova	10.89.50

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 F. Fransız	169	1 Şille. Av.	24
1 Dolar	124	1 Pezeta	16
1 Isterlin	641	1 Mark	49
20 Liret	213	1 Zeloti	23,50
20 F. Belçika	115	20 Ley	21
20 Drahmi	24	20 Dinar	53
20 İ. İsviçre	818	1 Çernoviç	—,—
20 Leva	24	1 Altın	932
21 Kur. Çek.	106	1 Mecidiye	35 1-2
1 Florin	83	Banknot	237

ŞEHİR HABERLERİ

EKONOMİ

Ispanyaya Doğru posta

Bulgar seyrisefain idaresi de iştirak ediyor

Yelkenci zade firmasile Bulgar Seyrisefain idaresi tarafından teşkil edilen vapurculuk idaresi dünden itibaren faaliyete geçmiştir. Bu idarenin ilk vapuru, 15 Martta Avrupa postalarını yapmağa başlıyacaktır. Dün bu anlaşma etrafında Yelkenci zade Lûtfi Bey demiştir ki:

— İspanyaya kadar Avrupa limanlarına tertip ettiğimiz postalara Bulgar Seyrisefain idaresi de iştirak etmek istedi. Şehrimize gelen Bulgar Seyrisefain idaresi meclisi idare reisi ile az zamanda anlaştık. Bu suretle İspanya hattına bizden Erzurum ve Vatan, Bulgar seyrisefafin idaresinden de Mari Lüiz ve Balkan vapurları tahsis edilmiştir. İlk postalı Erzurum vapuru 15 Martta, Varna - Trabzon - İstanbul - Valansiya arasında yapacaktır.

Türk - Bulgar vapur idaresinin hâsılatı safiyesi iki idare arasında taksim edilecektir.

Ispanyol he[illegible] gidiyor

Şehrimzde bulunan İspanya Ticaret heyeti bu akşam Bulgaristana gidecektir. Heyetin dönüşte tekrar şehrimze uğraması muhtemeldir.

Atina borsa acenteleri gelmiyor

Atina kambiyo borsası acentelerinin Türkiyeye seyahat yapacakları yazılmıştı. Son gelen bir habere göre bu seyahatin şimdilik teehhüre uğradığı bildirilmektedir.

Japonya ile ticaret

Türkiye - Japonya ticaret muahedesi mayıs sonunda bitecektir.

Bulgaristanda ihracatı teşvik projesi

Bulgar Ticaret nezareti, ihracatı teşvik etmek maksadile yeni bir proje hazırlamıştır. Bu projeye göre ziraî ve sınaî mahsulât ihraç edileceği zaman her nevi vergiden muaf tutulacaktır. Proje kanun haline gelecek olursa, Bulgar ihracat maddelerinin maliyet fiati azalacaktır. Bu azalış netice itibarile ihracat mallarımızın Bulgar mallarına rekabetini müşkül bir hale koyacaktır.

Sandıktaki yumurtalar bozuldu mu, sağlam mı?

Yumurtaları bulduğu bir usulle altı ay muhafaza edeceğini söyliyerek bir sandığa koyan Kasımpaşalı Hasan Beye dün Ticaret odası tarafından bir mektup yazılmıştır. Bu mektuptpa yumurtaların sandıkta kaldığı müddetin altı ayı bulduğu, odaya gelerek yumurtaların açılması bildirilmiştir. Hasan Bey pazartesi günü odaya davet edilmiştir. O gün oda idare heyeti azası da hazır bulunacak ve sandık açılacaktır.

Mevaddı iptidaiye gümrük tarifesi

Mevaddı iptipdaiye gümrük tarifesinin muaddel yeni şeklinin dünden itibaren tatbika başlanılması lâzım gelmekte idi. Fakat evvelki akşam geç vakit gelen emirle bu müddet bir ay daha temdit edilmiştir.

İthal edilen deriler

Bundan bir müddet evvel Fransa ile yapılan kontenjanla Fransaya 25 bin oğlak derisi ithal etmek üzere tahsisat verilmişti. Amerika ile aramızda ki yeni anlaşma neticesi olarak ayni muamelenin Amerikaya da tatbik edilmesinden endişe eden deri tacirleri Ticaret odası nezdinde teşebbüsatta bulunmuşlardır. Oda bu işi gümrükten sormuştur.

Çorapçıların temennileri

İstanbul mebusu ve Millî Sanayi birliği reisi Vâsıf Bey Ankaraya gitmitşir. Vâsıf Bey çorapçıların İktısat vekâletinden temenni ettiği bazı hususat hakkında teşebbüsatta bulunacaktır.

Almanyadan gelen mallar

Almanyadan memleketimize ithal edilen bir kısım ticaret emtiasının eskiden olduğu gibi tenzilâtlı tarifeye tabi tutulacağı ve bu anlaşmanın mart sonuna kadar devam edeceği alâkadarlara bildirilmiştir.

İstanbul ticaret ofisinin bir tebliği

İSTANBUL, 1. A.A. — İhracat ofisinden tebliğ edilmiştir:

1.— Kudüs civarında Tel-avivde 26 nisan 934 tarihinde, açılacak şark panayirine gidecek züvvar ile panayirde teşhir edilmek üzere gönderilecek eşya nakliye ücretlerinden Türkiye şömendöferlerine tenzilât yapılacaktır. Bu tenzilât miktarlarile şeraiti hakkında ihracat ofisinden malûmat alınabilir.

2.— Türkiye ile Macaristan arasındaki ağustos 933 tarihli ticarî itilâfname 31 mayis 934 tarihine ve Japon modös vivendisi 5 mayıs 934 tarihine kadar temdit edilmiştir.

Verem mücadele cemiyeti kongresi

İstanbul verem mücadele cemiyetinin 7 inci kongresi bu sabah saat 10 da Cağaloğlundaki halkevinde yapılacaktır.

BELEDİYEDE

Otobüslerin Genişliği

Yollarımıza göre daraltılacak

Otobüslerin genişliği fazla görülmüş ve iki buçuk metre olan genişliğin 2,30 a indirilmesi takarrür etmiştir. Bu suretle arabalar yollarda daha suhuletle seyrüsefer edeceklerdir. Yeniden yapılacak otobüsler bu kara ra göre inşa edilecektir.

Nakledilen etler

Etlerin şehir içinde nakli veya şehir dışından şehre girmesi hakkında bazı yeni kararlar verilmiştir. Verilen karara göre nakledilen etlerden menşe şahadetnamesi ve sıhhat raporu aranacaktır. Bu suretle vesika ibraz edemiyenlerden 20 liradan 40 liraya kadar nakdî ceza alınacaktır.

Mezbahadaki hayvanlar muayene edilecek

Belediye baytar müdürlüğü şehrimizdeki bütün hayvanları umumî bir muayeneye tâbi tutmağa karar vermiştir. Hayvanlarda Rumen denen hastalık olduğu iddia edilmektedir. Yapılacak umumî muayenede vaziyet anlaşılacak ve ona göre tedbirler alınacaktır.

Nalbant mektebi açılacak

Belediye baytar müdürlüğü şehrimizde bir Nalbant mektebi açmağa karar vermiştir. Bu mektepte ayrıca kurslar tesis edilecek, kurslara piyasadaki nalbantlar devam edeceklerdir.

İnşaat azalıyor

Yeni yollar ve yapılar kanununun tatbik edildiği tarihtenberi şehrimizde inşaat ruhsatnamesi alanlar eskiye nazaran hemen hemen yüzde ona düşmüştür.

Belediye, bilhassa ileride istikamet haritasına göre kesilmek suretile genişletilmesi lâzım gelecek caddelerde yüksek binalar yapılmasına, hattâ bu binalarda esaslı tadilât için bile ruhsat vermemektedir.

Bu vaziyet üzerine bazı kimseler devlet şûrasına müracaat ederek belediyenin noktai nazarını iptal edecek karar almağa teşebbüs etmişlerdir.

Yeni yapı kanunu ve bu kanunu teyit eden hıfzıssıhha kanunu binalar hakkında bir çok kaydı ihtiva ediyor. Bu sebeple inşaat ruhsatiyeleri alamıyanların devlet şûrasına müracaatlarından hiç bir netice çıkmıyacağı tahmin edilmektedir.

Şehir plânı yapıldıktan sonra şehrimizde inşaat işleri daha mazbut bir hale girecektir.

VİLAYETTE

Şeker Kaçıranlar

Kaçakçılık yapanlara muhacir muamelesi yapılmıyor

İstanbul vilâyeti, Bulgaristandan memleketimize müvazaalı şeker kaçakçılığının önüne geçmek için yeni bir karar vermiştir.

Vilâyet, muhacirlerin beraberlerinde getirdikleri şekerlere ait resimleri gümrükte verdiklerine ait vesikaları göstermiyenlere muhacir muamelesi yapmıyacağını alâkadarlara bildirmiştir.

Vilâyeti bu karara sevkeden sebep, son zamanlarda muhacirlik sıfatına dayanarak müvazaalı surette külliyetli miktarda ve resimsiz şekerin Bulgaristandan memleketimize getirilmekte olmasıdır.

Bu hususta dün vilâyete şayanı dikkat bir ihbar da yapılmıştır. İhbarın şekli şudur:

Bir şahıs Bulgaristandan muhacir gelmiş, fakat fazla şeker de getirmiştir. Vilâyet, bu şahıs hakkında muhacir muamelesine başlamamıştır.

Dün bu şahıs, vilâyete gelerek şeker kaçakçılığını kendisinin yapmadığını, fakat bu kaçakçılığın vâki olduğunu, başkaları tarafından yapıldığını söylemiş, bunu yapanların isimlerini bildirmiştir.

Tahkikata başlanmıştır.

Kozacılık inkişaf ediyor..

İstanbul vilâyeti, ziraat noktai nazarından yapılan tetkikatta, bu mıntakanın dut ağacı yetiştirmeğe ve ipek böceği yetiştirmeğe çok elverişli olduğu anlaşılmıştır.

Köylüde, ziraat müdürlüğünce yapılan teşvik neticesinde bu ziraat şubesine karşı büyük bir heves vardır ve uyanmıştır.

Bu arzunun devam ettirilmesi için köylerde ziraat müdürlüğü tarafından dutçuluk ve böcekçilik hakkında lâvhalar asılmıştır. Tutulan bir istatistiğe göre, 929 senesinde 10,000 931 de 30,000, 932 de 30,000, 933 te 70,679 adet dut fidanı dağıtılmıştır.

Bu sene şubat sonuna kadar ise 43,000 dut fidanı tevzi edilmiştir. Tevziata devam olunmaktadır.

İstanbul ağaçlanıyor

Tutulan bir istatistiğe göre geçen sene İstanbul vilâyeti dahilinde 59,920 adet meyvalı, 31,407 adet meyvasız ağaç dikilmiştir.

Mart maaşı

Mart umumî maaşı dün verilmiştir.

POLİSTE

Bir kız Kaçırma vakası

Bir kadın aylardan beri kızını arıyor

Zabıta garip bir çocuk hırsızlığı vak'asını tahkik etmektedir.

Çerkes köyünde Fatma hanım isminde yaşlıca bir kadın oturmaktadır. Sekiz yaşlarında Ayşe isminde bir de kızı vardır. Bundan bir müddet evvel bir gün Ayşe oynamak için sokağa çıkmış ve eve dönmemiştir.

Telâşa düşen annesi, kızının gidebileceği her yeri aramış, bulamamıştır.

Nihayet sağa sola baş vurunca Ayşenin meçhul kimseler tarafından kaçırıldığını öğrenmiştir. Ayşe Çerkeseköyünden İstanbula getirilmiş olduğu oraya kaçırılmış olmasını düşünen kadın hemen polise müracaat etmiştir.

Bu hususta bir muharririmiz de tahkikat yapmıştır:

Koca Mustafapaşada Sancaktar Hayrettin mahallesinde Koca Mustafapaşa caddesinde 193 numaralı evde oturan merhum miralay Hayri beyin evine bundan bir sene evvel 8 yaşında Ayşe namında Çerkesköyünden bir kız getirilmiş ve kız son günlere kadar Hayri beyin evinde kalmıştır.

Hayri Beyin hasta olan bir kızı da vardır. Ayşe ev işlerini ve hariçten getirilecek ve alınacak işleri görmektedir.

Hayri beyin kızı fazla rahatsızdır. Ve Ayşenin gûya bir iki defa da boğazını sıkmış.. Annesi bir kaç defa bu eve müracaat ederek kızı istemiş, fakat alamayınca, polise müracaat ederek kızını istemiştir.

Müracaatı üzerine kız hakkında tahkikat yapılmağa başlanmıştır.

Hayri Beyin ailesi evlerinde böyle bir kız olmadığını söylemektedirler. Bu yüzden beş altı aydanberi mahallede bir çok dedikodular oluyormuş. Ayşenin anası hâlâ kızını arıyor.

Bir kız kaçırma vakası daha

Beykoz kazasına bağlı Muratlıköyünde bir kız kaçırma vak'ası olmuştur.

Muratlı köyünden Hasan, Sırapınar köyünden Şaban efendinin hemşiresi Seher hanımla nişanlanmıştır. Seher H., bir müddet sonra nişanlısından soğumuş, bunun üzerine ayrılmıştır. Hasan Seher Hanımdan ayrılmamak istemektedir. Bir kaç defa yeniden nişanlanmalarını teklif etmiş, fakat muvafakat cevabı alamamıştır.

Hasan işi arkadaşlarına açmış, neticede kızı kaçırmağa karar vermişlerdir.

İki gün evvel bir gece Hasan ve beş arkadaşı Sırapınar köyüne gitmişlerdir. Altı arkadaş, gece yarısına doğru Şaban Efendinin evine girmişlerdir. Bunlardan ikisi Şaban efendinin odasını kontrol altına almış, diğerleri annesile birlikte yatan kızın odasına girerek Seher hanımı uykudan kaldırmışlar ve yaya olarak köyden kaçırmışlardır.

Altı arkadaş genç kızı İshaklı köyüne götürüp orada Hasanın dayısının evine saklamışlardır. Genç kızın kaçırıldığını ağabeysi Şaban efendi ile köylüler duymuş ve kızı kaçıranların peşine takılmışlardır.

Şaban efendi hemşiresinin kendisine teslimini istemişse de Hasanın dayısı kızın evde olmadığı cevabını vermiştir. Bunun üzerine Kılıçlıdan jandarma istemiye lüzum hasıl olmuş, gelen jandarmalar evi aramışlar ve genç kızı bulmuşlardır.

Otobüse yol vermeyince

Eminönünde otobüs şoförü Feyzi efendi, otobüse yol vermiyen arabacı Ali Asgar efendi ile kavga etmiş, arabacı Ali Asgar şoför Feyzi efendiyi dövmüştür. Ali Asgar yakalanmıştır.

Elini kesen sarhoş

Fenerde Salmatomrukta Hamalı Muhittin mahallesinde Kesmekaya Bostanda Kolyede oturan Bürhan ile arkadaşı Enver rakı içmektelerken Enver sarhoşlukla su bardağını eline vurmuş ve eli kesilmiştir. Enver hastaneye kaldırılmıştır.

Yolunu kesip dövmüşler

Beyoğlunda Firuzağada oturan Arsen efendi polise müracaat ederek evine geç vakit gitmekte iken yolunu kesen İsmail ve Kemal efendiler tarafından dövüldüğünü iddia etmiştir. Dayak atanlar yakalanmıştır.

Tramvaydan düştü ve ayağı kırıldı

Karaköyden Beşiktaşa giden 1045 numaralı vatman İlyas efendinin idaresindeki tramvay arabası Tophane istasyonuna gelmeden evvel yolcular arasında bulunan ve Şişlide Amelyan apartımanında oturan Ahmet efendi müvazenesini kaybederek yere düşmüş, ve ayağı kırılmıştır.

Tedavi için Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Kalpten ölenler

Galatada Kürkçüler caddesinde 65 yaşlarında aşçı Alber sektei kalpten vefat etmiştir.

Kadıköyünde Bahariye caddesinde Kirkoz efendinin evinde çamaşır yıkayan Masik kadın da, birdenbire düşüp ölmüştür. Çamaşırcının da sektei kalpten öldüğü anlaşılmıştır.

Mahkemelerde

Adliye için yeni saray inşası düşünülüyor

Postahanenin tahsisinden sarfınazar edilecek, Münasip arsa aranıyor

Postahanenin adliyeye tahsisinden sarfınazar edildiği tahakkuk etmektedir. Postahne için yeni bir bina yapılmaktansa Adliye için yeni bir bina yapılması daha muvafık görülmektedir. Dün bu hususta Adliye vekâletinden İstanbul müddeiumumiliğine bir de telgraf gelmiş ve en münasip arsanın neresi olabileceği sorulmuştur. Yanan Adliye sarayının olduğu yerde yeni bir bina kurulduğu takdirde eski binanın ankazından da istifade edilmesi kabildir. Ancak bu istifade zaman sarfını icap ettirecektir. Adliye binasının hapishane ve tevkifhane binalarına yakın olması da zarurî görülmektedir. Bunun için Sultanahmet parkının Ahırkapıya doğru inen kısmındaki vasi arsalar üzerine bir bina inşası muhtemel olduğu gibi belediye nin önündeki eski Türk Alman dostluk yurdu binasının kurulacağı arsadan da istifade edilmesi muhtemeldir. Müdediumumî Kenan Bey dün vali Muhittin Beyi ziyaret etmiş, kendisile bu hususta uzun müddet konuşmuştur. Henüz bir arsa üzerinde tevkif edilmemiştir. Bu hususta cumartesi günü bir karar verilmesi muhtemeldir.

Neşriyat davaları

Bir izdivaç meselesinden dolayı evvelce bir papasla Patrik Fotyos Ef. aleyhine dava ikame etmiş olan Zaharyajonof Efendi bu sefer de asılsız bir havadis yazdığından dolayı Dimokratya gazetesi sahibi ve neşriyat müdürü aleyhine dava açmıştır. Zaharya Efendi bu havadis hakkındaki tekzibinin gazetede neşredilmediğini iddia etmekte, davalılenler ise mektubun neşredildiğini söylemektedir.

Muhakeme neşredilen nüshaların mahkemeye tevdii için 7 Marta bırakılmıştır.

Mahkemede tevkif

Dün Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesinde İnebolulu Ahmet isminde bir adam tevkif edilmiştir.

Ahmet polisler tarafından elinde kocaman bir saldırma olduğu halde dolaşırken görülmüş, yaklanmış, üzeri arandığı zaman çalınmış bir çok eşya zuhur etmitşir. Polisler Ahmedin hüviyetini tahkik edince bunun yersiz yurtsuz bir adam olduğunu ve ufak tefek hırsızlıklar, yankesicilikler yaparak geçindiğini tesbit etmiş ve kendisini müddeiumumiliğe tevdi etmiştir.

Müdediumumilik tarafından Sultanahmet birinci sulh ceza mahkemesine sevkedilen Ahmet hâkim tarafından tevkif edilmiştir.

Yangın davası

İzmite nakledilmiş olan İstanbul adliye binası yangını maznunlarının davasını hukuku umumiye namına takip etmek üzere İzmite gitmiş olan İzmir ihtisas müddeiumumisi Arif Bey dün şehrimize gelmiştir. Arif Bey aldığı emir üzerine mahalli memuriyeti olan İzmire gitmektedir.

Para kaçakçılığı

Türk parpasını koruma kanununun ahkâmına muhalif hareket ederek Türk hudutları haricine para kaçırırken bir vapur içerisinde cürmü meşhut halinde yakalnan Antuvan Efendi ihtisas mahkemesinden cümhuriyet müddeiumumiliğine tevdi edilmiştir. Müddeiumumilik Antuvanı 3 üncü istintak dairesine sevketmiştir.

Bombacılar mevkufen muhakeme edilecekler

Artin Tülekyan Efendiyi şüpheli göstermek maksat ve gayesile bir hile tertip ederek namına tramvay arabası içinde bomba bırakmaktan suçlu Tütün tüccarı İbrahim, kâtibi Cevat, müstahdemi Mapavrili Mehmet Efendilerle bu bombaları tedarik etmekten suçlu Rizeli Mehmet Ragıp Efendinin birinci istintak hâkimi huzurundaki ilk isticvapları ikmal edilmiştir. İstintak hâkimi Ramazan Bey suç asayişe taallûk ettiği cihetle maznunlar hakkındaki ilk tahkikatın mevkufen icrasına karar vermiştir. Bu karar dün Asliye ceza reisliği tarafından tasdik edilmek suretile katiyet kesbetmiştir.

İntihap encümeni toplanıyor

İstanbul adliyesi yangınından beri intihap encümeni toplanamıyordu. Gerek İstanbul, gerek mülhakat adliyesinde encümenin toplanmasını icap ettiren muameleler fazlalaşmış olduğundan dün encümenin içtiması takarrür etmiş, encümen heyeti de müddeiumumî Kenan Beyin odasında toplanmıştı. Fakat Kenan Bey adliyenin yerleştirilmesi işile meşgul olduğu için içtima yapılamamış ve pazartesi gününe tehir edilmiştir.

Tirpan

Çocuk eğlence midir yoksa meşgale mi?

Hafta içinde gazetelerimizden birinde bu vadide konuşmağa yol açan bir yazı çıktı.

Maruf bir zat:

— Çocuğumuz bizim yegâne eğlencemiz!

Diyor.

Bu çocuk eğer idrâkine sahip olsa babasının bu telâkkisine isyan eder ve :

— Sizin neden eğlenceniz oluyormuşum. Ben eğlencelik kebap fıstığı mıyım, yoksa komik Şarlo mu?

Diye bilirdi.

İşin lâtife kısmını bertaraf edersek ana ve babaların çocuk hakkındaki telâkkileri hakikaten bir mesele olabilir.

Baba olmadığım için çocuk hakkında kanaatim de yok. Fakat bana öyle geliyor ki çocuk bir aile içinde hiç bir zaman eğlence değildir.

Ama diyeceksiniz ki çocuk paskal, palyaço, kamik, meddah veyahut Amerikan fıstığı mânâsında bir eğlence değil. Anayı babayı oyalamak noktasından bir eğlencedir.

Bu tevil de pek kuvvetli değil. Çünkü evlâdının terbiyesini, sıhhatini, gıdasını, uykusunu düşünen ana baba bu işi oyalanmak için değil, vazife olarak yapmağa mecburdurlar.

Vakıa çocuğu doğurduktan sonra rızkını Allahtan bekliyen, sıhhati, terbiyesi, yetişmesi ile alâkadar olmıyan analar ve babalar da vardır. Fakat bunların analık ve babalık duygularından değil aile sevgi ve zevklerinden bile mahrum olduklarına şüphe yoktur.

Bence çocuk bir ailenin eğlencesi değil, ağır, üzücü, yorucu bir meşgalesidir.

Bir insanın doğması, büyümesi, yetişmesi, olgunlaşması için ne emekler sarfedildiği, ne tehlikeler savuşturduğu ve ne zahmetlerle kemalini bulduğu düşünülürse bu serçe kadar nazik mahlûkun bir eğlence değil, ana ve babanın uykularını kaçırtan, hayatlarını derbeder eden, maddî ve manevî eziyet ve ıstıraplapla koca adam oluncaya kadar yüreklerini oynatan eğer bu eğlence ise, darısı hepimizin başına!

Burhan CAHİT

Romanya ortaelçisi itimatnamesini verdi

Romanyanın Ankara orta elçisi M. Edmond Ciuntu, itimatnamesini reisi cümhur hazretlerine takdim etmiştir.

Mösyö Ciuntu Romanyanın genç diplomatlarındandır. 1894 senesinde doğmuş ve Pariste hukuk tahsil etmiştir. Pariste hukuk doktoru olarak memleketine döndükten sonra mesleğinde süratle ilerlemiştir.

1920 — 1921 de sefaret kâtipliğinde ve Romanya hariciye nezareti umuru siyasiye müdürlüğü maiyetinde bulunduktan sonra Varşova sefareti ve hariciye nezareti matbuat müdürlüğü ateşeliğini ve 1925 ten 1928 e kadar Romanyanın cemiyeti akvam nezdindeki büro müdürlüğünü ifa etmiştir.

Mösyö Ciuntu bundan sonra Romanyanın Cemiyeti Akvam başkâtipliğine tayin edilmiştir. Mösyö Ciuntu daha sonra muhtelif heyeti murahhasalar, Cemiyeti Akvam ve silâhsızlanma konferanslarındaki Romanya murahhas heyetinin umumî kâtipliğini ifa etmiş ve Romanyayı muhtelif beynelmilel konferanslarda temsil etmiştir.

İlkmekteplerde dişler bir daha muayene edilecek

İlk mekteplere devam eden kırk beş bin çocuğun dişlerinin diş tabipleri cemiyeti tarafından muayene edildiğini yazmıştık. Diş hekimleri bu muayeneler sırasında çocukların dişlerinde gördükleri noksanları mektep idareleri vasıtasile velilerine tebliğ etmektedirler.

Fakir ailelere mensup çocukların dişleri mektep idaresi tarafından cemiyetin tayin ettiği hekimler vasıtasile meccanen tedavi ettiriliyor.

Mektepler imtihanlardan sonra tatil edilmeden evvel bir defa daha umumi bir muayene yapılacak, bu muayene neticesinde dişleri tedavi edilmiyen çocuklar hakkında yeniden velilerinin nazarı dikkati celbedilecektir. Bundan başka diş muayenesinin neticesi hakkında bir de istatistik yapılacaktır.

Maarif idaresi, mekteplerde diş hıfzıssıhhasına büyük bir ehemmiyet vermektedir.

Sütten ağzı yanan

Dün bir muharririmiz saat 17 buçukta Maçka - Beyazıt tramvaylarından birinde tam Sirkecide ineceği sırada, 16 numaralı çukulata rengindeki biletçi, birden bire bağırmıştır:

— Bu da ne?

Biletçi arka sahınlıkta unutulmuş küçük bir paket bulmuştur. Bu papketi şöyle açıverince, içinden siyah bir şeyler dökülmüştür. Yolculardan biri, bunun bomba olduğunu söylemiş, biletçi mukabele etmitşir:

— Aman barut olmasın. Son zamanlarda sıklaştı da! Daha geçen gün Sirkeci - Şişli arabasında dört bombayı bulan bendim!"

Unutulmuş pakedin bomba olduğunu anlayan biletçiyi, fazla söyletmek mümkün olmamıştır.

Haftalık Siyasî İcmal

Avusturya, Almanya cidali:

Orta Avrupanın vaziyetindeki karışıklık devam ediyor. Sosyal demokratlar imha edilmiş ve Avusturyada Dollfuss Faşistliği yerleşmiş gibi görünüyor. Buna rağmen Avusturya'nın beynelmilel vaziyeti zayıflamıştır. Alman Millî sosyalist fırkası, kendiliğinden 28 şubata kadar Dollfuss ile bir mütareke ilân etmişti. Bu tarihe kadar Avusturya'daki Nazi faaliyetlerine nihayet verileceği gibi, hariçten de Dollfuss Hükûmeti aleyhine tahrikât yapılmıyacaktı. Nazi'lerin istedikleri Avusturya'da Millî Sosyalist fırkanın serbest faaliyette bulunmasına mümaneat edilmemesidir. Dollfuss 28 şubata kadar bu şartı kabul etmediği takdirde Nazi'lerin tahrikâtları tekrar başlıyacaktır.

Viyana hadiselerinden sonra başlayıp ta 28 şubata kadar devam eden bu mütareke iki gün evvel bitmiş demektir. Dollfuss'un Nazi şartlarını kabul etmiyeceği bildirildiğine göre Almanlar Dollfuss aleyhine tekrar harp ilân etmişler demektir. Binaenaleyh yarın ve müteakıp günlerde ajans haberleri, Avusturya aleyhine başlanan yeni propaganda faaliyeti hakkında malûmat vereceklerdir.

* * *

Dollfuss, Moussolini, Hitler:

Avusturyadaki hadiselerden sonra Mussolini Avusurya meselesile daha yakından meşgul olmağa başladı. Dollfuss tarafından yapılan hareketten sonra Avusturya artık İtalya tertibi bir faşist devleti olmuştur. Bu itibarla aralarında yakınlık vardır. Esasen Dollfuss faşist liderinin teşvikiledir ki iki hafta evvelki hareketleri yapmış ve Avusturyada faşistlik ilân etmiştir. Avusturya bundan böyle İtalyanın nüfuzu ve hattâ himayesi altına girmiş bulunuyor.

Bunun içindir ki Mussolini Avusturya'nın mukadderatile alâkadar olmağa başladı. Hafta arası Hariciye Müsteşarı Suviç'i Budapeşte'ye yolladı. Suviç, Macar Başvekili Goemboes ve Hariciye Nazırı Kanya ile görüştükten sonra Viyana'ya gitti. Bu seyahatin, Avusturya ile Macaristan arasında bir birlik tesisi gibi bir maksat istihdaf ettiği söyleniyor. Yani küçük mikyasta eski Avusturya Macaristan İmparatorluğunun ihyası demektir. İtalya bu yeni teşekküle bir takım iktısadî müsaadekârlıklarda bulunacaktır. Meselâ Triyeste ve Fiume limanlarından serbest transit hakkı verecektir. Hattâ Habsbourg hanedanının tekrar ihyası bile mevzuubahistir.

Tarihin garip tecellileri vardır. Bir asır evvel, İtalya Avusturya'nın nüfuzu altında idi. Şimdi de Avusturya İtalyanın nüfuzu altına giriyor. Filhakika eğer meydanda yalnız bir küçük Avusturya olsaydı, böyle bir vaziyet tasavvur edilebilirdi. Fakat Avusturya büyük bir Alman kütlesinin bir cüz'üdür. Binaenaleyh Moussolini Avusturya meselesini halletmeğe çalışırken, büyük Almanya ile uğraşıyor. Bunun içindir ki son günlerde Hitler ile Moussolini'nin arası açıldı. İtalya ile Almanya beynelmilel konferde şimdiye kadar beraber yürümüşlerdi. Avusturya meselesi yüzünden araları açılması beynelmilel muvazeneyi altüst edecek mahiyette bir hadisedir.

* * *

Avusturya ve Küçük İtilâf:

Diğer taraftan Avusturya meselesi Küçük İtilâf devletleri arasındaki tesanüdü de bozmaktadır. Yugoslavya Avusturya'nın İtalya nüfuzu altına girmesine razı olmuyor. İtalya nüfuzu altına gireceği yerde Almanyaya geçmesini tercih ediyor. Çekoslovakya da Almanyaya iltihak edeceğine İtalya'nın nüfuzu altına girmesine razı. Bu da beynelmilel muvazenenin sarsılmakta olduğuna ayrı bir delildir.

Bu vaziyette Almanya ile Yugoslavya ve hattâ Romanya arasında bir yakınlık göze çarpıyor. Diğer taraftan Çekoslovakya da İtalyaya meylediyor. Macaristan zaten öteden beri İtalya'ya yakındır. Bu mücadelede Fransa'nın rolü, İtalya ile Almanya'yı biribirine çarpıştırmaktan ibarettir. Asırlarca zaman Fransa şimaldeki Cermen tazyiki altında sıkışıp kalmıştı. Şimdi de galiba, ayni Cermen kütlesi Adriyatik denizine doğru sarkarak İtalyayı tazyike başlıyor. Acaba Moussolini ile Hitler bir anlaşmak zemini bulacaklar mı? Yoksa Latin - Cermen mücadelesi Ren nehrinden Adriyatik sahillerine mi intikal edecek?

* * *

Mr. Eden'in seyahati:

Beynelmilel münasebetlerin harpten beri devam eden muvazeneyi altüst edecek derecede hât olduğu bir zamanda silâhsızlanma meselesinin yürümiyeceği aşikârdır. Bu mesele etrafındaki faaliyet, İngiliz nazırlarından Mr. Eden'in seyahatine münhasır kaldı. Bu İngiliz nazırı evvelâ Paris'i ziyaret etti. Sonra Berline geçerek orada üç dört gün kaldı. Bundan sonra Romaya geçti. Kendisini buraya kadar takip edebildik. Buradan da Paris'e geçerek Londra'ya avdet edeceği bildirilmişti.

Her gittiği yerden silâhsızlanma hakkında nikbin haberler geliyor. Ancak bir defa oradan ayrıldıktan sonra silâhsızlanmanın ayni yerde sayıp durduğu anlaşılıyor. Paris'te iken nikbin haberler geldi. Şimdi anlaşılıyor ki yeni Fransız Hükûmeti, Daladier hükûmetinin Almanya'ya karşı müsaadekârlıkta fazla ileri gittiğine kani.

Almanya'ya gelince; Hitler'in silâhsızlanma hakkındaki son teklifini kabul etmeğe hazır olmadığı anlaşılıyor. Almanların en ziyade itiraz ettikleri tayyare hakkındaki tahditlerdir. Malûmdur ki İngiliz teklifi Almanyayı iki seneye kadar askerî tayyareye sahip olmaktan menediyor. O tarihe kadar tayyarelerin ilgası hakkında umumî bir anlaşma olursa, Almanya gibi diger devletler de bu yeni anlaşmaya tabi olacaklardır. Olmazsa Almanya serbest olacaktır. İngilizlerin hedefi şudur: tayyare İngiltere için çok tehlikeli bir silâh mahiyetindedir. Binaenaleyh bunun ilgasını iltizam ediyorlar. Almanya'nın da tayyare inşasına razı olacağız diyerek, Fransızları tayyarenin ilgasına imale için iki sene çalışacaklardır. Ancak Almanlar derhal tayyareye sahip olmak noktasında ısrar ediyorlar. Hitler tarafından yapılan teklife göre, Almanya, komşularının, yani Fransa, Belçika, Lehistan ve Çekoslovakya'nın sahip oldukları tayyarelerin üçte birine sahip olmak istiyor. Bu hesaba göre Almanya'nın derhal 900 tayyareye sahip olması lâzımgeliyor ki İngiltere'nin bugün sahip olduğu miktardan iki yüz kadar fazladır.

Görülüyor ki Mr. Eden'in Paris'te Berlin'de büyük bir muvaffakıyet temin ettiği iddia edilemez. Roma'da neler yaptığı henüz malûm değildir.

* * *

Balkan misakı ve Venizelos:

Balkan misakı hiç beklenmedik bir cepheden itiraza hedef oldu. Yunanistan'da Venizelos misakı beğenmiyor. Bu muhalefet iki noktadan aykırı görünüyor:

Evvelâ misaktan en çok kazanç temin eden Yunanistan'dır.

Saniyen misak Venizelos tarafından çizilen ve takip edilen haricî siyasete uygundur. Binaenaleyh bu itirazın Yunanistan'dan gelmesi ve Venizelos tarafından yapılması hayretle telâkki edilmiştir.

Yunan gazetelerinin yazdığına bakılırsa, Venizelos tarafından ileri sürülen itirazın sebebi şu imiş: Romanya Rusyaya taarruz ederse, Bulgaristan da Romanyaya karşı taarruza geçerse, Türkiye Rusyaya karşı bitaraflığı muhafazaya bağlı olduğundan Romanyaya yardım edemiyecekmiş. Ancak Yunanistan yardıma borçlu imiş.

Bir defa tarif edilen vaziyet daima nazariyatta kalmağa mahkûmdur. Sonra Bulgaristanın taarruza uğradığı halde yardımına koşmadığımız için şikâyetçi vaziyette bulunması lâzım gelen Yunanistan değil, Romanya olmalıdır. Biz Yunanistanın hudutlarını hem misak ile, hem de aramızdaki ayrı itilâfname ile kefalet altına alıyoruz demektir. Yoguslavya da ayni kefaleti verdiğine göre, bu kadar teminatı Yunanistan kâfi görmelidir. Bize öyle geliyor ki, Venizelosun bu itirazlarında dahilî politika oyunu gibi mülâhaza vardır. Bunu da Yunan devlet adamına yakıştırmadığımızı söylemek mecburiyetindeyiz.

* * *

İngiliz açlarının nümayişi:

Londradan gelen haberler, işsiz amele tarafından yapılan nümayişlerin garip bir mahiyet aldığını bildiriyor. İngilterenin şimalinden bir takım işsiz amele toplu bir halde yürüyüş yaparak Londraya gelmişler ve Başvekil tarafından kabul edilmek istemişlerdir. Mac Donald, bu amele murahhaslarını kabulde bir fayda görmediğini beyan ederek işçiler ile temastan çekinmiştir. Bunun üzerine işçiler Parlamentonun önünde nümayiş yapmışlar. Parlamento içinde de bazı işçi mebuslar kühûmete hücum etmişlerdir. Bu mebuslardan bazılarile meclis arasında cereyan eden münakaşada mebuslardan birinin "Cehenneme kadar yolunuz vardır" sözlerini söylediği bildiriliyor. İngiliz Parlamentosunun müzakereleri daima vakarla ve çok sakin hava içinde cereyan eder. "Asil Lort„ «kahraman arkadaş», "muhterem mebus" sözleri arasında bu "Cehenneme kadar yolunuz" hitabı hayli heyecan uyandırmış olacaktır. İşsiz kalan amelenin nümayişleri izam edilmemekle beraber, her halde İngiltere için bunların fevkalâde bir hâdise teşkil ettiği de inkâr edilemez.

* * *

Bir İmparatorluk doğdu:

Sabık Çin İmparatoru Pu Yi, dün Mançurya imparatorluğu tahtına oturdu. Pu yi bir müddettenberi Mançurya hükûmeti reisi bulunuyordu. Japonlar Pu yi'yi imparator ilân etmekle Mançuryanın istiklâlini perçinlemek maksadını istihdaf ediyorlar. Yani artık Mançuryanın Çine iadesi mevzuu bahsolamıyacağını bir defa daha dünyaya bildirmek istiyorlar. Mançuryanın istiklâli henüz hiç bir devlet tarafından tanınmamakla beraber, bu emrivakiin tanınması için İngiltere ve Almanyada kuvvetli bir cereyan başladığı anlaşılıyor. Bu cereyanın arkasında ticaret mülâhazaları vardır. Gerek İngiltere, gerek Almanya Mançurya ile ticarî münasebetlere girişmekten büyük menfaatler ümit ediyorlar. İmparatorluğun da bir vakarı vardır. Binaenaleyh yeni vaziyet Mançuryayı tanımak cereyanlarını takviye edebilir.

Ahmet ŞÜKRÜ

KULAK MİSAFİRİ

Bir mektup..

Yolda yırtılmış bir mektup elime geçti. Yapıştırabildiğim yerlerini yanımda birisine okuyordum:

"Dün, seni görmeğe geldim. Fakat sen beni... Niçin yanımda oturmadın? Ama, hakkın var. Oturamazdın. Yaban.... dı. Baş başa... mayacak mıyız? Sevdiği.... anlata... değil mi?

O kadar göreceğim geliyor ki..... Uyku... Can... Kulaklarıma girmiyor. Ah, sen.... Korkunç... Gözlerinde... Baygınlık..... Yaşıyor, demem. Ölüyor, diyemem.. Niçin? Kollarının boynumda... cekmiyim?

Hasta... O akşam, hatırlamiyormusun? Nasıl gözgöze... Şimdi beni... Üzmek... Inanmıyorum, inanamıyorum. Daha bir gün bile, seninle buluşamadık. Ben ki senin.... Ruhuma... Ne kadar.... Haberin yok.

Burada sözümü kesti:

— Yahu... Bu âdeta deli saçması.

Güldüm:

— Elbette deli saçması olacak. En son satırı okusan a..

Eğildi: İmza okunmuyordu. Fakat imzanın üstünde şu kelimeler vardı:

Senin için çıldıran...

M. SALÂHATTİN

Küçük bir izah

Yeni çıkan "Bütün„ mecmuasının daimî muharrirleri arasında ismimin bana haber verilmeksizin yazılmış olduğunu hayretle gördüm. Mecmua ile hiç bir suretle alâkam olmadığını tavzih ederim.

Elif NACİ

HİKÂYE

Yalancının mumu..

Aksaray imamı Kasım Efendi yirmi lira maaşlı, üç çocuğu ve karısı ile fakirane geçinir, tevekkülle yaşar bir adamdı. Karısı Hanife Hanım, bu fakir hallerinden ara sıra şikâyet eder:

— Efendi, artık yama yamamaktan bıktım, usandım. Çocukların ayaklarında çorap kalmadı. Bu yaşamak değil ki.. der, sonra da ahbapları bulunan Üsküdarda Divitçiler camii imamı Hafız Şerif efendinin sekiz çocuğu olmasına rağmen ter temiz ve müreffeh yaşadıklarını ileri sürerek tazallümünü arttırdı. Munise hanıma bir gün sormuş:

— Kardeş, bizim efendi yetiştiremiyor, maşallah siz sekiz çocukla gül gibi geçiniyorsunuz, demişti.

Munise Hanım rastığı eksik olmıyan kaşlarını çatıp, buruşmuş podralı avutlarını şişirerek:

— A, ilâhi Hanife Hanımcığım demişti. Cenabı hak nelere kadir değil, sekiz çocuğumuz var, gerçi Hafız Efendinin maaşı da efendi amcamınki kadar amma allah hepsinin rızkını ayrı ayrı veriyor. Ve lâkırdıyı çevirerek ilâve etmişti:

— Darılma, gücenme, hani bizim geçinmemize haset ediyorsun diye söylemiyorum, kendi kocamı övüp seninkinin aleyhinde söylemek gibi olmasın amma.. Kazanmak, para bulmak, iyi geçinmek (armut piş, ağzıma düş) diye olmaz. Eğer bizimki geçinmeyi yirmi lira maaştan bekleseydi vallah açlıktan ölürdük..

— Ya ne yapıyorsunuz kardeş?

— A, ne yapacağız, nerede cenaze olursa, bizim mahallede olsun, olmasın efendi oradadır. Devir hatiminden alır, ramazanda bir kaç camide mukabele okur, oradan alır, atar bir kenara.. Sonra mevlût okur, konu komşudan oğlunu hıfza çalıştıranlar olursa hıfzı derindir diye bizimkine müracaat ederler, oradan alır, velhasıl neme lâzım gözü açık adam. Taştan ekmeğini çıkarmasını bilir.

Zavallı Hanife Hanım ahbabının bu izahatı hatırına geldikçe boynunu büker:

— Ne yapalım bizimki ihtiyar adamcağız, fazla kazanamıyor, bizim rızkımız da dar, diye kendini teselli eder di.

Bir gün semtlerindeki mümeyyizin hanımı dünyaya bir erkek evlât getirmiş, Müfit Beyin evvelce adağı mucibince kurban kestirmesi, mevlût okutması kararlaştırılmıştı. Bunun için mahalle kahvesinde konuşulurken imam Kasım efendinin hatırına Hafız Şerif Efendi geldi. Hemen ona bir mektup yazıp gönderdi. İki gün sonra Divitçiler imamı sekiz çocuğu, karısı ve bir de amca zadesi Halil ile beraber geldiler.

Hafız mevlût okuyacak, amca zadesi de kasap olduğu için kurban kesecekti. Kurban kesildi, yemekler yapıldı. Gece yatsıdan sonra mevlût okundu. Ertesi gün hocanın cebinde beş liralık bir kâğıt, kasap Halilin elinde bir but et ve cebinde iki lira ile çoluk çocuk memnunen ahbaplarına veda etmişler:

— İnşallah hoca efendi hanımı alın da bize gece yatısına buyurun, gelmezseniz darılırız, diye ayrılmışlardı.

Bir hafta sonra yapılan davet icabı Kasım Efendi karısını ve üç çocuğunu alarak üsküdara Şerif Efendilere misafir gittiler.

Ev sahipleri kendilerine yaptıkları iyiliğe mukabele göstermek için o gün bir kuzu kestiler, baklava yapıp fırına gönderdiler. O gece mükemmel bir ziyafet çektiler. Yiyip içip geç vakite kadar oturdular, sohbet ettiler ve herkes istirahat için odasına çekildi. Hanife Hanım yemeklerden fazla kaçırdığından mı nedir, midesine bir ağırlık bastı. Yatağının içinde sağdan sola, soldan sağa dönmeğe, uzun uzun esnemeğe başladı. Ara sıra konsolun üstündeki fanoslu lâmbalara, yerlerdeki halılara, yataktaki işlemeli yeni yorganlara bakıp içini çekiyordu. Bir aralık kulağına sesler geldi. Başını yastıktan kaldırıp dinledi. Bu, bir iniltiye benziyor, odanın altından doğru geliyordu. Merak etti. Yatağından kalkıp yerdeki halının ucunu kaldırdı. Kulağını döşeme tahtasının çatlağına koyup dinlemeğe başladı. Aşağıda iki kişi şöyle konuşuyordu:

— Ahmet, şunu yere yatır, ellerini ayaklarını iyice bağla da öyle keselim.

— İyi amma, ya bağırırsa etraftan duyarlar, kesmeden ağzına bir şey tıkayalım..

Sonra, inilti, kalın, kaba bir inleme..

Hanife Hanımın aklı başından gitti:

— Eyvah.. Aşağıda adam kesiyorlar, insan öldürüyorlar..

Diyerek hemen pencereye koştu. Camı açtı, olanca kuvvetile:

— Bekçi.. polis.. yetişin imdat, adam öldürüyorlar yetişin.. Diye bağırmağa başladı. Biraz sonra düdükler çalındı. Polis, bekçi yetiştiler. Ev sahipleri de bu gürültüden uyanmışlardı:

— Hanımın üstüne fenalık gelmiş, bir şey yok.. dediler.

Hanife Hanım:

— A.. hemşire nasıl olur, aşağıda adamın ellerini, ayaklarını bağlayıp ya kestiler, ya kesecekler.. Kulağımla işittim, dedi.

Polis lâmba istedi. Tabancasını çekip tarif edilen odanın altına indi. Kalın bir direğe dört ayağından bağlanmış bir mandanın kesilmiş boynundan kanlar aktığını gördü.

İki adam da korkudan bir köşeye sinmişlerdi. Bunlardan biri mahalle kasabı Ahmet, diğeri de imam Şerifin amca zadesi Halildi.

Polisçe yapılan tahkikattan: İmam Şerif Efendi ailesi efradı kesir olduğu için maişeti icin evinin alt kısmını gizli bir mezbaha yapmış, kaçak olarak koyun, keçi manda ve emsali hayvanlar kestiği anlaşılmıştı.

Bu vak'adan sonra kaçakçı imam Şerif ailesi, Aksaray imamı Kasım efendi ile ahbaplığı bozdular. Hanife Hanım doğru yoldan ayrılmıyan kocasını takdir ederek, çocuklarının eskilerini şikâyetsiz yamadı, ve allahın verdiğine daha büyük bir tevekkülle kanaat etti.

O. N.

Bugün İPEK SİNEMASINDA MUAZZAM BİR FİLM

Denizaltı Arkadaşları

En son sinema terakkiyatı sayesinde yapılan müthiş bir eser
(Tamamen Fransızca sözlü)
Ayrıca: Paramount dünya haberleri, Belçika kralının vefatı cenaze merasimi, yeni kralın tahta çıkması, Viyanadaki karışıklıklar.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine vardır.
(13951)

Bugün MELEK sinemasında

NİÇİN ÖLDÜRDÜM?

Fransızca sözlü büyük paramount filmi, oynıyanlar:
MANSİ KAROL - KARİ GRANT
Ayrıca: Paramount dünya havadisleri, Belçika kralının vefatı, cenaze merasimi, yeni kralın Meb'usan Meclisine yemini, Viyanadaki karışıklıklar vesaire..
Bugün saat 11 de tenzilatlı matine vardır.
DİKKAT: Bugün saat 1 de programı ilâve olarak

KIZ MISIN ERKEK MİSİN?

filmi gösterilecektir.
Ayni bilntle iki filmi görmek kabildir.
(13956)

ISTANBUL BELEDİYESİ
Şehir Tiyatrosu
Bugün Saat 14 de
Bu akşam
saat 19,30 da
ISTANBUL EFENDISI
Yazan Müsahib zade Celâl
Umuma.
1155

TEŞEKKÜR

Zavallı anamın ölümünden dolayi gerek cenazede bulunarak gerek hatır alarak taltif ve tesliye eden zevata ve teşkilâta karşı duyduğum minnettarlığı edaya belki de teessürüm vakit bırakmaz mülâhazasile şükranlarımın iblâğına kıymetli sahifenizin delâletini rica ederim.

Esnaf Cemiyetleri başmurakıbı ve Hayvan Borsası Komiseri Kadri. (13920)

RADYO

Bugünkü program

İSTANBUL:

12,30: Türkçe plâk neşriyatı. 18: plâk neşriyatı. 19: Muhtelif neşriyat, ajans haberleri. 19,30: Türk musiki neşriyatı. (Eliza H. İnci H. Sevim. H. Ürkü H.) 21,20: Ajans haberleri. 21,30: Sigan musikisi.

ANKARA:

12,30: Ankarapalastan nakil. 18: Keman konseri (Ekrem Zeki Bey tarafından.) 18,40: Fransızca ders. 19,15: Gramofon.

VARŞOVA, 1415 m.

8,20: Sabah musikisi (plâk.) 8,40: Kezа. 13,05: Salon musikisi. 16,40: Orkestra konseri. 17,20: Tagannili piyano konseri. 17,40: Revü. 17,55: Hafif havalar ile şarkılar. 18,20: Trio konser. 18,50: Zirai müsahabe. 19,20: Tagannili piyano konseri. 19,50: Plâk. 20: Muhtelif sözler. 21,05: Varşova filharmonik takımı tarafından senfonik konser. 23,40: Dans musikisi. 24: Müsahabe. 24,05: Dans musikisinin devamı.

BUDAPEŞTE 550 m.

18,30: Braç konseri. 19: Konferans. 19,30: Spor haberleri. 19,45: Salon orkestrasının konseri. 20,30: Budapeşte operasında verilecek temsili nakil. Müteakiben: Sigan musikisi.

VİYANA, 507 m.

18,10: Kadın sati. 18,30: Tagannili konser. 19,25: Beden sporu. 19,35: Köylü neşriyatı. 20: Sigan musikisi. 20,45: Haberler. 21: Aktüalite. 21,15: Avusturyaya dair. 23: Akşam haberleri. 23,20: Plâk ile akşam konseri.

BÜKREŞ, 364 ve 1875 m.

13: Borsa. — Plâk. 14: Haberler. — Plâk. 18: Ghinda caz takımı tarafından dans musikisi. 19: Haberler. 19,15: Üniversite radyosu. 20,20: Plâk. 20,45: Konferans. 21: Filharmonik konser heyeti tarafından senfonik konser (Wagner'in Festival'i). 22: Konferans. 22.15: Konserin devamı. 22,45: Haberler.

BRESLAU 316 m.:

17 Hafif musiki, 18,50 Gençlik neşriyatı. 20 Org konseri, 21 Haberler müteakiben eski ve yeni danslar, 23 Haberler, mandolin ve gitar konseri.

Milliyet

Asrın umdesi "MİLLİYET" dir.

ABONE ÜCRETLERİ:

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 "	7 50	14 —
12 "	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur.— Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

Milliyet'in edebî tefrikası : 9

KANLI SIR

Yazan: Mahmut YESARİ

iken kurşunu yediği anlaşılıyor. Ayakta duran bir adamı, tam şakağından vurabilmek için ne kadar mesafe lâzımdır? Bu, kullanılan silâha ve üstünde durulan satıh seviyelerine göre değişir. Vaka mahallinin etrafı düzdür ve mahduttur. Uzakta duran ve kafaya nişan alan katil, silâhının namlusunu yukarıya kaldırarak ateş edecektir. Kurşunun tam müstevî girmesi kabil değildir. Katilin maktulden daha yüksek satıh seviyesinde olması da varittir, bu ihtimale göre, kurşunun seyri yukarıdan aşağıyadır.

Tabibıadlî, dudaklarını büktü :

— Güzel söyliyorsunuz, beyefendi, bütün ihtimalleriniz doğrudur. Yalnız burada, müspet bir netice alamıyacağız. Bu, fethimeyit te anlaşılır.

Müddeiumumî, hafifçe gülümsemişti:

— Ben de, öyle tahmin ediyorum. Fakat vak'a mahallinde, binde bir ihtimali dahi tecrübe etmiş olalım.

— Emredersiniz, beyefendi.

Tabibiadlînin işareti üzerine fenerleri yaklaştırdılar. Tabibiadlî ile barebr ben de eğildim. Yarayı kapatan kan pıhtıları da kurumağa başlamıştı. Tabibadlî, kanla yapışmış saçları ayırdı, yara tekrar açılmıştı, mütemadiyen sızan kanlar, muayeneye mani oluyordu.

Ayağa kalkmıştık. Tabibiadlî :

— Anlamak kabil değil... Dedi. Fethimeyitte anlaşılır.

Müddeiumumî, etrafına bakınıyordu; yanındaki zabıt tutan kâtibe, kulübe yıkıntısının sağı ilerisindeki ağaç gölgesini elile işaret etti:

— Şu incir ağaçlarını tespit ediniz. Fethimeyitten sonra buraya gelmesi muhtemel keşif veya tahkik heyetine, cesetin bulunduğu vaziyetine nazaran incir ağaçlarının mevkiinin de ehemmiyetini hatırlatmış olalım.

Hayretle sormaktan kendimi alamamıştım:

—Siz affedersiniz, beyefendi, incir ağaçlarının cinayetteki mevki ve münasebetini anlamadım.

Saffetime mi, yoksa bönlüğüme mi, her ne ise, güldü:

— Eğer kurşun, kafatasına yukarıdan aşağıya doğru girmişse, kurşun yüksek bir mevkiden atılmış demektir. Cesetin ve vaka mahallinin vaziyet ve haline nazaran, incir ağaçları, en yüksek mevkidir. Binaenaleyh katil, ağaca çıkıp beklemiş, oradan nişan almış olacaktır.

Müddeiumumînin sözü mantıkî,— söyledikten sonra — basit, lâkin çok kuvvetlidi.

Müddeiumumî, polise:

— Cesete daha ilişmeyin!

Dedi ve incir ağaçlarına doğru yürüdü. Merakla onu takip ediyordum; ve birden sevinçle haykırdı:

— Ah! Yakaladım!

Ben de olduğum yerde sıçramışım:

— Bir iz mi buldunuz beyefendi?

Müddeiumumî, feneri, tutanın elinden almıştı, önünde durduğu incir ağacının dibine, gövdesine fenerin ışığını gezdiriyordu:

— Bakınız, ağacın dibinde kuvvetle basılmış topuk çöküntüleri görünüyor! Sonra, ağaca da dikkat ediniz, kabuğunda sıyrıntılar var.. Kabuk parçaları daha yeni dökülmüş.. Daha henüz incir mevsimi değil.. Çocuklar incir koparmağa çıkmazlar..

Feneri, geri çevirmişti; pantalonunun dizlerini hafifçe yukarı çekti ve ellerile yakın dallardan birine tutunarak, hayret verici bir çeviklikle ağaca tırmandı; bastığı dalları, ayaklarile de tartıyordu. Durdu.

— Doktor Bey, silâh patladığı zaman saat kaçtı?

—Dokuz buçuktu, Müddeiumumî Bey.

— Şimdi saat kaç?

— On bir buçuk..

— Mersi, doktor bey.

Müddeiumumî muavini, gökte ağır ağır yükselen ayın istikametile, kulübe yıkıntısını hizalıyor gibidi:

— Çok âlâ !

Dedi, ağaçtan indi:

— Az çok anlar gibi oluyorum. Katil, karanlığa kurşun atmamış, hedefe ışıkta nişanlamış.. Katil, herhalde, harikulâde nişancı olacak! Şaşmaz bir isabet endahtı olan bir nişancı!

Tekrar kulübe yıkıntısına doğru yürüyordu

— Şimdi cesetin üstünü başını muayene etmek kalıyor.

Kâtibe dönmüştü:

— Cesetin vaziyetini tespit ettik, başka yapacağımız bir şey yok, değil mi?

Kâtip, hürmetle başını eğmişti:

— Yok, beyefendi.. her nokta tespit edildi.

Müddeiumumî, polislere işaret etti:

— Ceseti kaldırtın, köşke naklettirin..

O dakika da beyimin içine ateşten karıncalar üşüştü sanki.. Eğer o anda, bir doktor, bir fen adamı, nabızlarımı tutsa, kalbimi dinlese, derece ile ateşime baksa, şaşırır, donar kalırdı; çünkü nabızlarım atmıyor, kalbim işlemiyor, damarlarımda kanım dolaşmıyordu.

Bunu, ben söyliyorum; yani, bir doktor söyliyor.. Evet, o anda, vücudumu üşüten bir ateş kaplamıştı.

Nihayet, korktuğum asıl felâket, gelip çatmıştı. Asıl facia şimdi başlıyordu..

Biraz evvel Halim Siret Beyin ki gibi benim de çenem atıyor, dişlerim takırdıyordu:

— Bir dakika, beyefendi, bir istirhamım var.

— Estağfurullah doktor bey, buyurunuz.

Zannediyorum ki sesim kadar; pınarları yaşla dolu gözlerim, düşük omuzlarım, titrerk, bükük dizlerim, bütün varlığım yalvarıyordu:

— Beyefendi, ceseti, köşke naklettirmeyiniz.

Müddeiumumî, hayretle gözlerini açmıştı:

— Sebep?

— Sebebi mi? Köşkte nişanlı var.

Müddeiumumî, duralamıştı:

— Maktulün mü?

— Evet..

— Vak'ayı duymadı mı?

— Duydu.

— O halde?

— Fakat meçhûl bir vak'a gibi.. Hakikati bilmiyor..

Müddeiumuminin başı göğsüne düşmüştü. Ben, bundan cesaretlenmiştim; sesime, tavırlarıma cür'et, kuvvet gelmişti:

— Masum, melek gibi bir genç kız.. Sonra.. Bakın, siz de şaşıracaksınız.. Yarın.. Evet, yarın nikâhları kıyılacaktı... Tasavvur ediniz..!

Etrafımızdakiler, sükût ile neticeyi bekliyorlardı. Müddeiumumî muavini, çok düşünmedi:

(Bitmedi)

SİNEMA

Haftanın filmleri

Artistik : *Harp.*
Elhambra : *(Sözde karım) (Kibar Hırsızlar).*
Ipek : *Denizaltı arkadaşları (Tunnel).*
Melek : *Niçin öldürdüm?*
Saray : *Hatâ.*
Türk : *Coşkun gönüller*

ARTISTIK

Harp
(Fransızca)

Oynayanlar: Anna Bella, Charles Boyer

Bu film senenin en şayanı dikkat eserlerindendir. Mevzuu, maruf Fransız artisti Claude Farrére'in gene bu isimdeki eserinden alınmış ve eser az bir değişiklikle filme çekilmiştir.

Eserin çevrilmesinde yeni sinema tekniğinin bütün inceliklerinden istifade edilmiş ve güzel bir film yapılmıştır. Bilhassa harp sahneleri gayet canlandırılmıştır. Eserin iki büyük rolünü almış olan Fransız artistlerinden Charles Boyer ile Anna Bella eserde her ne kadar tamamile Japonluya benzememişse de sanat itibarile çok muvaffak olmuşlardır.

Filmin mevzuu:

Bir Japon bahriye kumandanı olan Marki Yorisaka İngiliz bahriyesinin esrarını öğrenebilmek için bir İngiliz bahriye zabitini evine davet etmiş ve alıştırmış, bir taraftan bu esrara ait kâğıtları çalarken öteden İngiliz kumandanı Japon zabitinin karısını iğfal etmiş.. Nihayet Japonlu Marki işin farkına varıyor ve ölüyor.

Film, senenin en kuvvetli eserlerindendir.

ELHAMRA

Sözde karım Kibar hırsızlar

Bu hafta Elhamrada birisi Fransız diğeri Amerika eseri olmak üzere iki film gösterilmektedir. Bunların her ikisi de bu sene evvelce gösterilmiş filmlerdir.

MELEK

Niçin öldürdüm
(Fransızca)

Oynayanlar: Nancy Carrol, Carry Grant

Bu film bir Amerika eseridir. Haddi zatında büyük bir mevzuu yoksa da sahnelerin tertibi filmi meraklı bir eser şekline sokmuştur. Aktörler muvaffak olmuşlardır. Nancy Carrol göze çarpacak kadar güzel oynuyor. Filmde bilhassa kırbaçla bir adam dövme sahnesi fevkalâde canlı ve şayanı dikkattir. Mevzu, bir artist kadının bir genci severek onunla seyahate çıkacağı gece alâkasını çoktan beri kestiği eski bir dostunun, bu sevdiği genci öldürtmek için bir katile telefonla emir verdiğini görerek onu öldürmesi ve bilâhara bu maceradan kurtuluşudur.

(Müttehem Kadın) filminde Nancy Carroll

SARAY

Hatâ
(İngilizce)

Oynayanlar: Helen Hayco, Levis Ston.

Bu film mevzuu itibarile şayanı dikkattir. Muktedir bir artist olan Amerikalı Lovis Ston'un da müdahalesile iyi oynanmıştır. Bir taliisiz ve yolunu kaybetmiş kadının oğlu olup anasından ayrı olarak büyümüş ve doktor olmuş birinin zevcesi kocasının kendisine karşı kayıtsızlığından şikâyet için kocasının bir meslektaşına gitmiş, fakat orada kocasının annesine ait macerayı öğrenip müteessir olarak aile ocağına dönmüş ve anasının terfihini kocasına telkin etmiştir.

Gary Coopper nasıl evlendi?

Hâdise geçen 15 kânunuevvelde oldu. Gary kendisine ne vakit evleneceğini soranlara otuz beş seneden evvel evlenmiyeceğini söylerdi. Halbuki parmağında yüzük, papasın karşısına çıkıp Sandra Shaw ile nikâhını kıydırdığı zaman otuz iki yaşında idi.

Sinema artistleri içinde Gary kadar "na kabil mukavemet,, onları azdır. Lilian Harvey Amerikaya geldiği zaman, ilk defa Gary ile tanışmış.. Demek ki bu artist Hollywood'ta canının istediğini beğenebilecek kudrette idi.

Böyle bir ada karşı acaba Sandra Shaw'da ne var ki, otuz beş sene sonra evleneceğini söyliyen Gary'yi izdivaca ikna edebildi?

Sandra on dokuz yaşındadır Teyzesi Dolores del Rio'nun delâletile o kadar merak ettiği sinemaya girmişti. Asıl ismi Veronica'dır. Bir koktey zamanında film müstahsillerinden biri kendisine küçük bir mukavele teklif etti. O da alay olsun diye kabul etti. Artık artist oldu ya, şimdi bir de ona göre bir isim bulmak lâzımdı. Sandra Shaw ismini beğendi. Kendisine küçük küçük roller veriliyordu.

Bu sırada Gary ile tanıştı, sevişiler, evlendiler.

Sinema haberleri

* Almanyada çevrilen "Maskesiz dünya,, filminde Olga Tschekowaya eş olarak Harry Piel intihap edilmiştir.

* Lilian Gish'in muvaffak olduğu filmlerden "Kırılmış zambak,, bu defa sesli olarak filme alınacaktır. Mümessiller: Jean Parker ve Tom Brown.

* Victorien Sardon'nun "Fedora" ismindeki romanını Marie Bell ve arkadaşları filme almaktadır.

* Umumî harpte Almanya hesabına casusluk yapmış olan ve kendisine "Matmazel Doktor" ismi verilen kadının hayatı filme alınmaktadır. Jean Gobin baş erkek rolünü almaktadır.

* İsviçrede Bales eşhrinde polis filmlerinin gösterilmesi menedilmiştir. Sebep, halktan bazılarını fenalığa teşvik ediyormuş. Sinema müdürleri şiddetle itiraz ediyorlar.

* Annie Ondra ile Max Schmeling boşanmak üzeredirler.

* Gloria Swanson "Şen Dul" filmini ağlebi ihtimal Maurice Chevalier ile beraber çevirecektir.

* Douglas Fairbanks uzun müddet Avrupada kalmıyacaktır. Son haberlere göre Londrada sadece bir film çevirecek ve kat'î surette Hollyvooda dönecektir.

Gizli ıztırap filminde çok muvaffak olan Kay Francis

Annabella ve John Loder Harp ifilminde

Jean Harbov'un 13 âşıkı

Şimdiye kadar üç koca evlendim Birincisi bankerdi. İkincisi film müstahsili idi. Üçüncüsü de film operatörü oldu. Birincisi ile evlendiğim zaman kimse ses çıkarmadı. Çünkü o zaman sinema artisti değildim. İkincisi ile evlendiğim zaman herkes benim mevki ihtirasile evlendiğimi söylediler. Üçüncüsü ile evlenmeğe karar verdiğim zaman, gazeteciler koştular. Hepsinin ağzında ayni sual: Neden alelâde bir operatörle evleniyorsun?

Bu sual yeni kocamın haysiyetine dokunan bir sualdi. Bereket versin, o da, ben de sinema âleminin bu neviden dedikodularına alışmış bulunuyorduk.

Evet, alelâde bir sinema operatörü ile evlendim. Çünkü hoşuma gidiyordu. Benden yaşlı olduğunu da bilirim. Onda klâsik Jön prömiye tipi olmadığını da bilirim. Işte bunun için evlendim. Çünkü şimdiye kadar hiç bir aktörü sevebilmiş değilim. Filmlerde bana eş olacak erkek artistlerin karıları, benden çekinmiye bilirler. Sipariş üzerine en aşağı on beş kişinin gözü önünde çevrilen aşk sahneleri ezbere bildiğimiz aşk yeminleri, evvelden tefarruatı rejisör tarafından hazırlanmış deraguşlar, suratlarımızın boyalarını biribirine karıştırmamağa dikkat ederek buse almaklar, bütün bu sahneler içinde bana eş olan erkek artistlerin hakikî aşktaki şahsiyetlerini düşündüm.

Şimdiye kadar çevirdiğim filmlerimdeki âşıkları monüçtür. Ilk âşıklarım Laurel ile Hardy oldular. Kısa metrajlı komedilerde onlarla beraber oynıyordum. Tabiî onlar bana karşı cazip olmaktan ziyade, daha gülünç olmağa çalışıyorlardı.

Ondan sonra Jinny Hall ve Ben Lion.. Her ikisi ile ilk büyük filmim olan "Cehennemmelekleri,, nda oynadım.

Beşinci "demirden adam,, filmin de Lew Ayres.. Bu filmde bir mektepli aşkı yaşadık. Ondan sonra âşıklarım tevalî etti:

James Cagney, Spencer Tracy, Bob Wallace Berry, Lee Tracy, nihayet Clark Gabbe..

Müteakip filmlerde bana âşık olan bütün bu artistlerden, doğrusunu söyleyeyim mi, hiç biri de sevilmeğe lâyık değildir.

Isterse gazeteci efendilerin hoşuna gitmesin, ben alelâde bir operatör de olsa, Hal Rossın'ı hepsine tercih ettim.

Paris hadiseleri ve sinemacılar

Paristeki son arbedeler esnasında sinemacılar tabiî boş durmadılar, hâdiseleri filme aldılar.

Ami du film bir gazetenin muhabiri bir hayli hırpalandı. Madam Germaine Dulac da France actualite ismindeki mecmuasına resim yetiştirmek için o badire içinde büyük bir soğuk kanlılık ve cesaret göstermiş. Fakat bu cesareti maalesef matlûb neticeyi vermedi. Çünkü hükûmet kanlı günlere ait filmlerin gösterilmesini menetti.

Pathé Journal'in bir operatörü de geceleyin iyi filmler alamadığına müteessir olmuş. Hattâ patronuna şöyle izah ediyormuş:

"Bir nümayiş oldu mu, başka zamanlarda nümayişçiler hep meşalelerini tutarlar ve bizim film çekmemize yardım ederlerdi. Halbuki bu sefer nümayişler bize hiç yardım etmiyorlardı.,,

Zavallı, neden nümayişçilerin bu defa kendilerine yardım etmediklerini anlayamamış.

Ne çabuk?

Johnny Weismuller ile Lupe Velez daha evleneli beş ay olduğu halde nedense boşanmak üzere idiler. Fakat dört saat kadar ayrı kaldıktan sonra, müşterek hayata avdetin daha münasip olacağını düşündüler. "Şimdilik,, kaydile düşünmüş olsalar bile "Alev kadın,,la "Maymun adam" gayri muayyen bir zamana kadar beraber yaşayacaklar demek...

Güzel san'atler akademisinin 52 inci yılı

Bu müessesemiz yarın 52 inci yılını büyük merasim ile kutlulıyacak

Güzel Sanatlar akademisi (eski sanayii nefise mektebi) nin kuruluşunun yarın ellinci yıldönümüdür.

Güzel sanatlar mensupları yarın akşam bu yıldönümünü büyük bir müsamere ile kutlulayacaklardır.

Medenî hayatımızda feyizli bir devre açan bu müessesenin kuruluşu, geçirdiği safhalar, bugünkü mütekâmil vaziyeti hakkında güzel sanatlar akademisi müdürü Ressam Namık İsmail Beyle görüştük. Bize şu izahatı verdi:

" — Eski sanayii nefise mektebi, müzeler müessisi merhum Hamdi Beyin nefis san'atların memlekette inkişafını temin için hükûmete verdiği lâyiha üzerine, ve yirmi sene kadar süren bir münakaşadan sonra o sıralarda ticaret nazırı bulunan Arif Paşa merhum tarafından gösterilen büyük alâka ve yardım ile (1882) tarihinde açılmış ve mümaileyh ressam Hamdi Bey Müdürlüğünü deruhte eylemiştir. Müzenin bağçesinde sanayi nefise mektebi namile bir paviyon yaptırılarak (1883) senesi 3 mart tarihinde resmi küşadı icra ve 1884 senesi martında o bina dahilinde tedrisata başlanmıştır.

O zaman mektep mimarî, resim, heykeltraş, hakkâklık şubelerini ihtiva ediyordu. Bu dört şube için İtalyadan mütehassıs muallimler getirilmişti. 1887 senesinde mektep Ticaret Nezaretinden ayrılarak Maarif Vekâletine raptedilmiş ve yapılan on beş maddelik bir talimatname ile idare olunmuştur.

Yetişen talebelerden 4 tanesi ikmali tahsil için 1890 tarihinde Parise gönderilmişti. Mektebin açıldığı tarihten 9 sene sonra yani 1891 de mektep binası tevsi edilmiş ve 1910 da bir daire daha ilâve edilmiştir. Bundan başka 1913 tarihinde yine müze idaresinde olmak üzere fakat başka bir binada ayrıca bir kız sanai nefise mektebi açılarak müdürlüğüne ressam Adil Bey tayin olunmuştur. 1917 tarihinde her iki mektep müze idaresinden ayrılarak doğrudan doğruya Maarif Nezaretine raptedilmiştir. O sıralarda Salibi Ahmer Cemiyeti tarafından işgal zarureti dolayisile müze bağçesindeki binadan çıkarılarak muhtelif semtlerde ve muhtelif binalarda tedrisata devam edilmiş ve nihayet Cümhuriyetin tesisinden sonra Maarif Vekili merhum Necati Beyin gösterdiği yüksek alaka sayesinde mektep binası Fındıklıdaki eski Meclisi Mebusan binasına nakledilmiş, tesisat ve atelyeleri itibarile en yeni Avrupa Akademileri derecesine getirilmiş, Mimarî şubesi esasından islah edilerek 1926 senesi beynelmilel mimarî kongresinde kabul edilen mimarî tedrisat programının Akademide tatbiki için icap eden laboratuarlar ve sair vesaiti tedrisiye temin edilmiş ve şube Avrupadan getirilen mütehassıslarla ve yeniden kadroya ilâve edilen muallimlerle takviye olunmuştur. Bilhassa yeni mimarînin istediği inşaî ve teknik tedrisatına çok ehemmiyet verilmiştir. Bu suretle inkişaf eden mimarî şubesi yalnız mimar yetiştirmekle iktifa etmeyip tesis edilen seminerlerle millî mimarînin de en esaslı bir tetkik merkezi olmuştur.

Resim ve heykel şubesinde ise Meşrutiyet bidayetinde Akademi mezunlarından Avrupaya tahsile gönderilerek avdet eden türk san'atkârları İtalyan muallimlerinin yerine geçerek bugün beynelmilel san'at merkezi olan Paris sanayii nefise mektebinin tedrisat programını tatbik etmektedirler.

Tezyinat şubeside temamile islah edilerek Avrupada mevcut tezyinî san'atlar mektebinde tahsillerini bitiren genç muallimlerle bazı ecnebî mütehassısların idaresine verilmiştir. Henüz yeni olan bu şube her gün bir az daha inkişaf etmektedir.

Eski medresetülhattatin denen şark tezyini sanatlar mektebide Akademiye müstakil bir atelye şeklinde ilhak edilmiştir. Bundan başka da Fresk atelyesi açılmıştır. Şimdiye kadar memlekete bir çok san'atkâr yetiştiren müessesenin muhtelif şubelerinden bugüne kadar 504 talebe diploma almıştır ki bunların 306 sı mimar 140 ı. ressam 16 sı, heykeltraş, 14 ü hakkâk, 28 i tezyinat san'atkârıdır. Bugün Akademinin muhtelif şubelerinde 170 aslî talebe ve 130 misafir talebe bulunmaktadır. "

Güzel sanatlar akademisi müdürü Namık İsmail Bey

Profesör Malch'in konferansları

Maarif Vekâleti müşaviri Profesör M. Malche dün saat 14 te Üniversite konferans salonunda terbiye prensipleri mevzulu ikinci konferansını vermiştir. Konferansta Üniversite erkânı, muallimler, talebeler ve daha birçok zevat hazır bulunmuştur. Profesör Malche konferanslarına bundan sonraki perşembelerde de devam edecektir.

Gazetecilerin vesikası

Matbuat memurluğundan :

Matbuat Kanununun 21 nci maddesi mucibince hüviyet verekası alması lâzım gelenlerden ellerinde hüviyet verekası olmayanlarla bunların mensup oldukları mecmua ve gazete sahipleri hakkında takibat yapılması ve hüviyet verekalarını 1 İkinci kânun 1934 tarihinden sonra değiştirmemiş olanların ellerindeki verakaların hükmü olmayacağı cihetle gazetecilere ait teshilât ve muafiyetlerden istifade edememeleri kararlaştırılmış olduğundan alâkadarların aşağıdaki nümunedeki malûmat ve resimlerle derhal memuriyetimize müracaat etmeleri tavsiye olunur Efendim.

1 — Üç fotoğraf
2 — İsmi
3 — Aile ismi
4 — Tabiiyeti
5 — Doğum tarihi
6 — Tahsil derecesi (Diploma No.su yahut mezuniyet tarihi).
7 — İkametgâh adresi.
8 — Gazete veya mecmuadaki vazifesi.

Mecliste Türk - Fransız dostluğu lehinde hararetli nutuklar söylendi

(Başı 1 inci sahifede)

Cemil Beyin nutku

Sürekli alkışlarla karşılanan bu telgrafın okunmasını müteakip kürsüye gelen Cemil Bey (Tekirdağ) şu beyanatta bulunmuştur :

" Muhterem arkadaşlar,

Yüksek Fransız mebuslarının Türkiye dostluğuna verdikleri kıymeti büyük ve samimi bir memnuniyetle öğrendik, eminim ki sizin hissiyatınıza da tercüman oluyorum. Bizim Fransaya karşı dostluk hislerimiz ciddî ve esaslıdır. M. Herriot gibi yüksek şahsiyetin memleketimizi ziyareti bu tezahüre mesut bir vesile oldu, Fransaya karşı dostluk hissiyatımızı ben de bu vesile ile izhar etmekten bahtiyarlık hissediyorum. Bizim de böyle bir teşekkül vücuda getirmemiz lâzımdır. Arkadaşlarımda bu arzuyu yakından gördüm, biz de derhal teşebbüs alacağız ve almak üzreyiz. Bunu arzediyorum (alkışlar).

Sırrı Beyin nutku

Cemil Beyden sonra söz alan Sirri B. (Kocaeli) de şu beyanatta bulunmuştur:

Fransız meclisinde 130 mebustan mürekkep bir Türk-Fransız grubu teşekkül ettiği telgrafının işidilmesi karşısında duyduğum his, herhalde heyecan derecesindedir. Çünkü bize bu dostluk hissini getiren ses vaktile asrın en büyük evlâdına çete reisi ve onun etrafında toplanan mücahitlere haydut denildiği zaman karşısına çıkarak, hayır, vatanını ve milletini kurtarmak için silâha sarılan çengaverler, Fransız telâkkisine göre vatanperverdir diyen büyük adamın vatanından geliyor. Bu ses ayni zamanda bütün hüsumet cihanının memleketimize gayiz ve kin saldırdıkları günlerde ancak bizim sevilecek, muhabbet edilecek seviyeye malik asıl bir millet olduğumuzu söyleyecek kadar cesaret gösteren büyük adamın asil milletinden geliyor.

Bu ses, Türk necabetinin taktirler hayranlıklar gösteren hakikat sevenlerini hassas vatandaşlarından veher türlü mümtaz haslatlara malik büyük Herriotnun mümtaz zümresinden geliyor. Binaenaleyh buna karşı duyduğumuz his hakikaten heyecan şeklindedir. Bizde asırlardanberi teessüs etmiş bulunan Fransız muhabbeti esasen böyle 5 kişi 10 kişi, 200 kisiden mürekkep bir grup halinde değil, bütün Türk milletini, 14 milyondan mürekkep... (18 milyon sesleri) 18 ve inşeallah 28 milyondan mürekkep Türk milletini bir Türk - Fransız grubu heyetine getirmiştir.

Binaenaleyh burada ben işte 18 milyonun evladı olan Türk milletinin teşkil ettiği Türk - Fransız grubu namına bu gelen sesi muhabbetle selâmlıyarak 18 milyon Türkün muhabbet ve selâmlarının Fransaya iblâğını rica ederim. (Alkışlar).

Halil Beyin nutku

Halil Bey (İzmir) de bu münasebetle demiştir ki:

Efendiler M. Herriot'yu 1909 da tanıdım. Ben o zaman meclisi mebusundaki ekseriyet grubunun reisi bulunuyordum. M. Herriot beni buldu ve benimle uzun uzun konuştu ve avdet ettikten sonra aldığı notlar üzerine seri halinde lehimize bir çok makaleler yazdı. Hatırımda kaldığına göre " La Jön Türki" isimli bir kitap neşretti zannederim.

M. Herriot'nun karakteristik vasfı açık sözlülüğü samimiyeti ve vatanperverliğidir. Yani M. Herriot tam manasile iyi bir Fransızdır. Bu muhterem Fransızdan bize uzatılan dostluk eli, ki, yalnız kendi namına değil bugün Fransada hükümet yapmakta olan ve Fransız meclisinde grup itibarile en kuvvetli bulunan bir fırka arkadaşları tarafından bize uzatılan bu eli hararetle sıkalım. Niçin ? Bu sualin cevabını tebarüz ettirebilmek için iki milletin mütekabil vaziyetlerini tesbit etmek lâzımdır.

Fransız milleti bu muharebeden bütün emellerini tahakkuk ettirmiş yani tam manasile satisfe bir millettir. Ve ondan dolayıdır ki sulhperverdir. Ve cihanda sulhun nizamin idamesine taraftardır. Çünkü sulhun bozulmasından beklediği bir şey kalmamıştır. Onun için kendi tabirlerile satisfedir, sulhun taraftarıdır. Biz muharebeden onun gibi memleketler kazanmadık. Memleketler kaybettik fakat biz ve bugün elimizde bulunan yurt bizim için kâfidir.

Çünkü bugün milliyet esasına istinat ederek bir devlet kurmuşuzdur. Binaenaleyh Osmanlı imparatorluğunu batıran beliyyelerden biri olan kapukulları saltanatından yeni devletin bünyesini temizlemiş oluyoruz. Lâyik esasa göre bir Cümhuriyet tesis etmişsizdir. Çünkü yine Osmanlı imparatorluğunu batıran ikinci amil de taassup tahrikâtıdır.

Ondan da yeni devletin bünyesini te mizlemiş bulunuyoruz. Osmanlı imperatorluğunu batıran ve batırmaya hazırlayan esbaptan biris de kapitülâsyonlardı. Çünkü kapitülâsyonlar, memleket iktısadî müvazenesinin teessüsüne mâniydi.

Ve kapitülâsyonlarla Avrupalıların takip ettikleri gaye bizi ziraî memleket halinde bırakarak kendi sinaî mamulâtına sürüm yeri yapmaktı. Fakat arkadşlar bütün imperatorluk hayatı gösterir ki bu vaziyette devletin bütçesi, müvazene daima açıktı.Bu açığı istikrazlarla kapatmak zarureti vardı. Bu gidiş tabiatile bir iflâs gidişi idi. Şimdi kapitülâsyonların lâğvile memleket bu beliyeden de tamamile kurtulmuş bulunuyor.

Biz de sulhperveriz

Yeni kurduğumuz devletin bünyesinde Osmanlı imparatorluğunu batıran âmillerin hiç birinden eser yoktur. Binaenaleyh biz de bundan dolayı tamamile memnunuz. Bundan dolayıdır ki, biz de onlar kadar ve onlardan ziyade sulhperveriz. Çünkü biz Büyük Gazinin dediği gibi bu Anadolu üzerinde muasır medeniyetin üstüne çıkacağız. Bunun için bizim uzun zaman sulha ihtiyacımız vardır. Bu esaslı noktada bugün Fransız milletile tamamile beraberiz ve onun için bu uzanan eli kemali hararetle sıkalım diyorum (alkışlar, bravo sesleri)

Reis — Divanı riyasetçe Hariciye vekâleti tezkeresine meclisin tezahüratı nazarı itibara alınarak icap eden cevap verilecektir.

Müteakiben ruznameye geçilerek 551 sayılı kanuna bağlı emraz cetvelinin tadili ve malûliyetlerin bu cetvele göre tatbiki için 19,683 sayılı kanuna zeylen tanzim edilerek M. Meclisine takdim edilen kanun lâyihasile tevhidi malûliyete müteallik olup M. Meclisine arzedilen tefsir dileğinin geri alınması hakkındaki başvekâlet tezkeresi okunmuştur.

Bundan sonra reis Kâzım Paşa hazretleri meclisin tatili esnasında Konya mebusu Kâzım Hüsnü Beyin vefat etmiş olduğunu söylemiş ve demiştir ki:

Bu haberi teessürle meclisi âliye arzediyorum.

Kâzım Hüsnü Bey, birinci B. M. M. den beri ve onu takip eden meclislerde de mebus olarak memlekete büyük hizmetler ifa etmiş değerli arkadaşımız idi. Kendisine rahmet diler ve hatırasına hürmeten bir dakika sükût edilmesini rica ederim.

Bir dakika sükûtu müteakip cumartesi günü toplanmak üzere içtimaa nihayet verilmiştir.

M. Venizelos ve Balkan misakı

(Başı 1 inci sahifede)

disi birçok ecnebi rüesa ve sefirlerle temas ettiğinden memleketin maruz kaldığı tehlikeyi daha iyi kavradığını söylemiştir. M. Venizelos, Yunanistanın harp tehlikesinden masun kalması hususunda lâzım gelen şeraitin misaka kaydedilmediğini ve bu şekilde bir misak imzasının bir kusur teşkil ettiğini beyan etmektedir. M. Venizelos; misakın henüz teşrii meclisler tarafından tasdik olunmadığını ve binaenaleyh bunun mahiyetini tebdil etmenin her zaman mümkün olduğunu da izahatına ilâve etmiş, ve fırka reislerine ve hükümet erkânına bu hususta tavsiye lerde bulunmuştur. M. Venizelosun fikrine göre meselâ hıristiyan İtalyanın müttefiki olan Arnavutluğa karşı bir harp açarsa, Yunanistan İtalya ile karşılaşmağa mecbur kalacaktır. Bu noktanın tahtı emniyete alınması lâzımdır. Diğer taraftan İngiltereyi de memnun etmek için misaka Bulgaristanın girmesini de temin etmeğe lüzum vardır.

M. Venizelos bundan sonra şu sözleri söylemiştir:

— Misak fesholunmalı ve kendimin iştirak etmiyeceği bir milli birlik hükûmeti tarafından, misak henüz kesbi katiyet etmeden evvel Yunanistanın vaziyeti tahtı temine alınmalıdır. Memleketin siyaseti bunu icap ettirmektedir. Buna karşı yapılacak muhalefetin hüsnü niyetinden şüphe etmemek imkân dahilinde değildir. Bunun hakkında size her gûna teminat vermeğe hazırım. Sözlerimin samimiyetini tevsik için bu hususta her türlü fedakârlığı yapmağa âmadeyim.,,

Aldığım haberlere göre, liberallerin lideri olan M. Venizelos sözlerinin samimiyetini göstermek için siyasî hayattan bile çekilmeği kabul ettiğini söylemiştir.

İçtima bugün de devam ediyor

ATİNA, 1 (Milliyet) — Bugün öğleden sonra da fırka reisleri toplanarak Balkan misakı etrafındaki müzakerelerine devam edecekelrdir. Bu müzakereler esnasında diğer liderler de söz söyliyecektir.. Aldığım malûmata nazaran M. Rapadaris, M. Mihalakopulos ve M. Metaksas hükûmetin misak siyasetine karşı beyanatta bulunacaklardır. M. Kondilisi'n hükûmet siyasetini tasvip edeceğine şüphe yoktur. M. Papanastasiu ise hükûmetle muhalefet noktai nazarları arasında mutavassıt bir sureti hal bulmağa çalışacaktır.

İki noktai nazarı telif kabil mi?

ATİNA, 1 (Milliyet) — Başvekil M. Çaldaris ve Hariciye nazırı M. Maximos içtimadan sonra dostlarına, iki noktai nazarın telifi kabil olduğunu söylemişlerdir.

Muayyen müddette vergilerini verenlerden yüzde beş noksan alınacak

(Başı 1 inci sahifede)

5 — Vergi bakayasının tasfiyesi ve mükelleflere bazı kolaylıklar gösterilmesi hakkında lâyiha

6 — Ekmeklerden alınacak resim hakkında lâyiha.

Bu lâyihaların ihtiva ettiği hükümlere hükümet mezkûr vergilerde şu tadil ve zamların yapılmasını teklif etmektedir:

Yirmi beş liradan 60 liraya kadar gayri safi iradı olan binaların bugüne kadar olduğu gibi (25) lirasının vergiden muafiyeti esasının ilgası.

Şeker fabrikalarımızın sattıkları şekerin beher kilosundan alınmakta olan 8 kuruş istihlâk resmi nisbetinin 10 kuruşa çıkarılması. Elektrik sarfiyatı tutarı üzerinden alınmakta olan yüzde beş nisbetindeki istihlâk resmi yerine kilovat başına 2 kuruş resim alınması.

İktısadi buhran vergisinin diğer kazanç erbabına da teşmili.

Tenzilât

1933 malî senesi başına kadar olan bakaya ve mülga vergi borçlarını 1934 malî senesi zarfında def'aten ödeyenlere borç miktarına göre yüzde yirmi beş ilâ elli nisbetinde bir tenzilât yapılması ve ödemeyenlerin borçlarına ayni sene nihayetinde yüzde on zam icrası.

Muayyen zamanında vergilerini verenler

Bundan maada 1934 malî senesindeki vergi tahsilâtında muayyen bir müddet zarfında vergilerini verenlerden vergi mikdarının yüzde beş noksanla tahsil edilmesi.

Buğdayı korumağa devam için fırınların çıkaracakları ekmeklerin beher kilosuna pul yapıştırmak suretile vergi alınması. Bu vergi nisbeti kilo başına bir kuruş olarak tesbit olunmuştur. Fırancala için lâyihaya ayrı bir kayıt konmuştur. Bu vergi hasılatı köylüden alınmış ve alınacak olan buğdaylara karşılık olmak üzere Ziraat bankasına verilecektir.

Varidat ve Masraf

Hükûmetin meclise verdiği projede 1934 masraf bütçesi dün de bildirdiğim gibi 173,780,727 lira olarak tesbit ve varidat bütçesi de 173,800,000 lira olarak tahmin edilmiştir.

Zam gören daireler

1934 masraf bütçesinde zam gören daireler şunlardır:

Maliye vekâletine bir buçuk milyon, Hariciye vekâletine (150) bin , Matbuat Umum müdürlüğüne (86) bin, Sıhhat vekâletine (550) bin, Maarif vekâletine (300) bin, Nafia vekâletine 100 bin, İktısat vekâletine (540) bin, Ziraat vekâletine 500 bin, Askerî fabrikalar Umum müdürlüğüne 400 bin lira.

Diğer dairelerin bütçelerinde pek cüz'i farklar vardır.

Yeni kazanç vergisi lâyihasında hizmet erbabı için seyanen tesbit olunan yüzde beş kazanç vergisi nisbetinin varidatı düşürmemek maksadile meclis heyeti umumiyesinde lâyihanın müzakeresi sırasında tadili ve bugün mer'i bulunan kanunda mevcut nisbetlerin aynen muhafazası ihtimali galiptir.

Şirketlerin Senelik hesapları

(Başı 1 inci sahifede)

Biz, dün limanla alâkadar şirketlerin 933 senesi zarfındaki faaliyetleri ve vaziyetleri etrafında tahkikat yaptık.

Aldığımız malûmata göre, İstanbul limanındaki faaliyet 929 senesine nisbeten müteakip seneler zarfında azalmıştır. Bu azalış nisbeti, senesine göre yüzde 30 dan yüzde 50 ye kadar tahalüf etmektedir. Bununla beraber, son üç sene zarfında , bilhassa 932 ve 933 senelerinde 929 senesine nisbetle liman faaliyetindeki azalma, devam etmiş değil, ayni seviyeyi muhafaza etmiştir.

Yani liman hareketlerinde son iki sene zarfında mahsus derecede tenakus yoktur. Tahmil ve tahliye hareketleri, 932 senesine nazaran 933 senesinde tonaj itibarile mühim fark gösterme - miştir. Su işleri ayni seviyededir. Yalnız 933 senesinde limanda kömür işleri azalmıştır. Bu tenakus, şehre ithal edilen kömürün miktarında değil, gelip geçen vapurlara ihrakiye olarak verilen kömürün miktarında görülmektedir.

Liman şirketi, hafta içinde heyeti umumiyeye arzedeceği senelik bilânçosunu ikmal ve bu vaziyetleri erkame müsteniden tesbit edecektir.

Verilen malûmata nazaran, limanda kömür işlerinin 933 senesinde azalmış olmasının muhtelif sebepleri vardır. Bu sebepler cümlesinden olarak İstanbulda asrî techizata malik merkezî bir kömür istasyonu yoktur. En yakın kömür depoları Kuruçeşmededir. Oradan muhtelif vesaitle limana kömür nakli ve ihrakiyelik olarak vapurlara verilmesi müşkülâtla yapılabilmektedir.

Mücavir ecnebi limanlarında, bu meyanda Pirede ise her türlü asrî vesait ve techizata malik merkezî mahallerde kömür depoları mevcuttur. Oralardan vapurlar daha kolaylıkla kömür alabilmektedirler. Buna ilâveten oralarda kömür, daha ucuza da verilmektedir. Bu da, vapurların oralardan daha ziyade kömür almalarını tercih etmelerinde müessir olmaktadır.

Bazı vapurların son zamanlarda kömür yerine mazotla işlemeğe başlamaları da limanımızda kömür işlerinin azalmasını mucip olmuştur.

Hamdi Beyin izahatı

Liman şirketinin 933 senesindeki limana müteallik faaliyetine gelince: Bu hususta şirket umumî müdürü Hamdi Bey kendisini ziyaret eden muharririmize şu izahatı vermiştir:

"— Şirket, geçen sene 80 tonluk sabih bir vinç almıştır. Maryoseranın Çanakkalede mağruk vapurları çıkarmak için kullandığı bu vinçi 15 — 20 bin lira sarfile tamir ve ıslah ettik. Şimdiye kadar limanda rıhtım şirketinin 50 tonluk bir makinesi vardı. Bizim sabih vinç, 80 tonluktur.

Bu suretle şirket, limanımızın en ağır yük kaldıracak makinesine malik olmuştur. Pek yakında sabih vinçi Haliçten çıkararak faaliyete getireceğiz.

Geçen sene fazla miktarda mavuna ve romorkör yaptırmadık. 929 senesi, limanda, son senelerdeki hareketlerden fazla faaliyet olmuştur. Şirketimiz de, vesaitini o seneye göre hazırlamıştı.

Bu itibarla fazla miktarda romorkör ve mavna yaptırmağa ihtiyaç görülmedi. Geçen sene yaptığımız mavnaların adedi ancak otuzu bulmuştur.,,

Hamdi Bey, şunu ilâve etmiştir:

"— Limanın 933 faaliyetini erkama müsteniden tesbit eden bilânçomuzu şu günlerde tabettireceğiz. Sureti umumiyede - kömür haricinde - limanda 933 tahmil ve tahliye hareketleri, 932 senesine nisbeten farksız gibidir. Kontenjan tertiplerinin biraz genişletilmiş olması neticesi olarak limanımızda bu sene 933 senesinden biraz fazla hareket olacağını tahmin ediyoruz.,,

Şirketi Hayriye yolcuları

Bu ay zarfında limanımızda yolcu nakliyatı yapan şirketlerin de heyeti umumiyeleri toplanacaktır. Bunlardan Şirketi Hayriye hissedaran heyeti umumiyesi ayın 24 ünde içtimaa davet edilmiştir.

Şirket idaresi, senelik bilânçoyu hazırlamış ve tab'a vermiştir.

Aldığımız malûmata göre, şirket vapurlarının 933 senesinde taşıdıkları yolcu miktarı, 932 senesindeki yolcu adedinden cüz'i miktarda azdır. İstanbulun ve hususile Boğaziçinin bugünkü vaziyetinin tabii neticesi olarak mütalea edilen bu yolcu tenakusunun Şirketi Hayriyeyi tabiatile müteessir etmekten hali kalmadığı, bununla beraber şirketin bunu telâfi çarelerini temin ettiği temin edilmektedir.

Şirketin mevcut vapurları, bugünkü ihtiyacı fazlasile karşılamakta, bu itibarla yeni vapur mübayaasına lüzum hissedilmemektedir. Hattâ bundan dolayı ihtiyacında fazla iki üç vapurunu satılması için Akay idaresile şirket arasında son zamanlarda bazı temaslar vuku bulmuştu.

Şirketi Hayriye, Boğaziçine rağbeti ve binnetince yolcu adedini ve varidatını tezyit için bu sene de marttan sonra Boğaziçine taşınacak ailelerin eşyasını meccanen nakledecektir.

Şirket, otobüs rekabetine karşı da bazı çareler düşünmektedir.

Haliç şirketinin vaziyeti

Haliç şirketi heyeti umumiyesi de bu ay içinde toplanacaktır. Şirketin yolcu miktarı, 933 senesinde 932 senesindekinden çok azdır. Hazırlanmakta olan bilânço , şirketin zararını ve yolcu miktarındaki tenakus erkama müstenit olarak göstereceklir.

Haliç yolcularının azalmasında başlıca âmil, bir taraftan bir kısım Haliç sakinlerinin şehrin merkezî mıntakalarına taşınmaları, diğer taraftan da otobüs rekabeti olduğu ileri sürülmektedir.

Avusturyada Bombalar

(Başı 1 inci sahifede)

lar sunlardır:

VİYANA, 1.A.A. — Nasyonal sosyalist fırka müfettişi M. Habiç tarafından 20 şubatta ilân edilmiş olan mütareke müddeti dün öğleyin hitama ermiştir.

Mütarekeyi bozanlar İnsbrük ve Graz nasyonal-sosyalistleri olmuştur.

İnsbrük'de birçok fişekler patlamış ve bazı yerlerde mühim hasarata sebebiyet vermiştir. Birçok binaların üzerinde gamalı haç taşıyan bayraklar görülmüştür.

Dün akşam şehri ihate eden tepelerin üstünde gamalı haçlar temsil eden meşalalar yakılmıştır.

Zabita birçok kimseleri tevkif etmiştir.

Tyrol hükûmeti, erazisi dahilinde patlıyacak her bomba veya fişeğe mukabil nazilerden ikişer kişinin tevkif edilerek nezaret altına alınmasını emretmiştir.

Tyrol-Bavyera hududunda sükûnet vardır.

Graz'da dün saat yarıma doğru fişekler patlamıştır. Bu sırada yoldan geçen bir adam yaralanmıştır. Dün akşam bu şehirde sükûn hüküm sürmüştür.

Hiyaneti vataniye mücrimleri

VİYANA, 1.A.A. — Sosyal-demokrat fırkası idare heyetini teşkil eden yirmi kişi yakında vatana hiyanet suçu ile ittiham edilerek muhakeme altına alınacaklardır.

Bunlardan bazıları yabancı ülkelere sığınmışlardır. Viyana belediye reisi Seitz ile eski Başvekil M. Renner fırkaya mensup olupda mevkuf bulunan memurin meyanındadırlar.

VİYANA, 7. A.A. — M. Habicht tarafından ilân edilen mütareke müddetinin hitamına rağmen, Graz ve İnsbrük de patlayan birkaç tane kâat bombadan mada, Nasyonal-Sosyalistlerin bütün Avusturya dahilinde beklenilen faaliyetlerine yeniden başladıklarına dair henüz hiçbir delil kaydolunmamıştır.

Bununla beraber, nazilerin kendilerini temamen mağlup addettiklerine dair bir emmare yoktur.

Berlinden Neues Viener Tageblatt gazetesine bildirildiğine göre M. Habicht Avusturyada Hitler propaganda teşkilâtının başında ipka edilmiştir. Ancak mümaileyh, bundan böyle hitabelerini M. Goebbels'in dairesindeki sansürden geçirmeğe mecbur tutulacaktır.

BERLİN, 1. A.A. — Viyanadan, Alman istihbarat bürosuna iş'ar ediliyor :

Avusturyanın muhtelif kısımlarında güza kanlı müsademeler olduğuna dair ecnebî matbuatında inşaa edilen havadis hilâfına olarak, gerek hükûmet ve gerek zabite, bütün memleket dahilinde tam bir sükûnun hüküm sürdüğünü ce hassen nasyonal sosyalistlerin hükûmet aleyhine hiç bir nümayişe tasaddi etmediklerini müşahade eylemektedirler.

BERLİN, 1. A.A. — Alman istihbarat bürosundan :

Avusturya - Alman hududunda, Avusturya Heinvehr'leri Alman askerleri arasında güya müsademeler vukubulduğuna ve bu müsademeler esnasında hattâ iki kişinin maktul düştüğüne dair, Peşte'de çıkan Donau Post gazetesinden naklen Avrupanın cenubî şarkî kısmında intişar eden haberler asıl ve esastan tamamile âridir.

Fazla telefon Ücretleri

(Başı 1 inci sahifede)

bir hastahane inşasına tahsisini daha muvafık görmektedirler. Hattâ bu müesseselerden bazıları bu yolda teşebbüste bulunmak üzeredirler. Memleketin her tarafında olduğu gibi İstanbulda da mevcut hastahaneler şehrin ihtiyacına kâfi değildir. Yapılan hesaplara göre, İstanbul şehrinin, nüfusuna nazaran 12 bin yatağa ihtiyacı vardır. Halbuki, emrazi asabiye hastahanesi müstesna olmak üzere, şehir de mevcut resmî, hususi hastahanelerde mevcut yatak adedi 3,500 den çok fazla değildir. Bu mikdara Rum, Ermeni, Musevi, ecnebi hastahanelerdeki yatak adedi de dahildir. Görülüyor ki şehirde yatak mikdarı ihtiyacın ancak dörtte birine tekabül etmek tedir Bu ihtiyaç temin edilinceye kadar, İstanbulda hastahane buhranı devam edecektir. Daha yedi, sekiz bin yatağa ihtiyaç vardır.

İstanbul gibi geniş, ahalisi fakir büyük bir beldede yeni bir hastahne inşasına, Telefon şirketinin iade edeceği zaten hesaptan çıkmış bir paranın tahsis edilmesi bütün İstanbulluları kalpten memnun edecek hayırlı bir hareket olacaktır. İstanbul hastahaneleri yalnız şehirliye de bakmıyor. Taşradan da fakir, yoksul, acezeden hastalar geliyor. Bunları da o perişan hallerinde hastahane kapılarında bırakmak kadar vicdanları hırpalayack bir vziyet olamaz.

Hükûmetin mli vaziyeti müsait oldukça yardım ve şefkatini esirgemediğini hepimiz biliyoruz. Bir hastahane tesisinde beher yatak yedi bin liraya mal olduğuna göre, İstanbulun ihtiyacına tekabül edecek hastahaneler inşası milyonlara bakar.

Gerçi sıhhiye vekâleti gelecek sene için Haydarpaşa hastahanesini hazırlamak tasavvurundadır. Bu hastahaneye de konsa konsa 250 yatak konabilecektir. Halbuki bu da mevcut büyük ihtiyacın karşısında lâşey mesabesindedir.

Bu noktadandır ki fazla telefon ücretlerinin hâsılatı ile yeni bir hastahane inşa ettirmek fikir ve teşebbüsünü her cihetten alkışlarız.

Dün bu fazla hâsılatın ne kadar tu tabileceğini ve bir hastahane inşası - na kifayet edip edemiyeceğini tahkik ettik.

Telefon şirketi 932 senesi temmuzundan itibaren abonelerden fazla mükâleme ücreti almaktadır. O tarihin üzerinden de bir buçuk sene geçmiştir. Verilen karar göre ücretlerde yüzde on tenzilât yapılmıştı. İkinci tenzilât 1933 senesi kânunusanisinde yapılmıştır. Bu sefer de yüzde beş tenzilât icra edilmiştir. Son tenzilât bu sene başında yapılmıştır. Bu tenzilât ta yüzde beştir. Mecmu itibarile yapılan tenzilât yüzde yirmidir.

Tenzilâtlı tarife iki aydanberi tatbik ediliyor. Daha evvelki bir buçuk seneye ait tenzilât şirketin kasasında dır. İadesi takarrür eden para abone başına tahminen on lira tutmaktadır. Bundan en çok istifade edecek olan da müteaddit telefonları ve santralleri olan müeseselerdir. Tenzilâttan evvel her abone senede 32,5 lira ücret veriyordu. Şimdi 27 lira vermektedir. İstanbulda ise 10 bin abone vardır. Binaenaleyh iade edilmesi lâzım gelen paranın mecmuu aşağı yukarı yüz bin lirayı bulmaktadır ki bu para ile mükemmel bir hastahne inşası pekâlâ olabilecektir. Bu takdirde (Milliyet) tekendisine iade edilecek parayı hastaha ne inşasına tahsis etmeyi diğer müessese lerimiz gibi memnuniyetle karşılayacaktır.

Tarihî roman: 73

Güneşin Oğlu

Yazan: İskender FAHREDDİN

Bora, bir akşam, ortalığı karanlık sardığı zaman, yollarda yalnız dolaşırken, gürültüsü dışarıya akseden bir evin kapısı önünde durmuştu.

Bora'ya yabancı gelmiyen bir ses:

— Evimde afyon içmeyiniz.. Ben yasaktan korkarım.

Diye bağırıyordu.

Yabancılar:

— Senin evinde içmezsek, başka bir yerde içemeyiz. Kimden korkuyorsun? Burasını kara bulutlararasından *Gök Tanrı* nın gözü bile görmez.. Haydi bize ateş getir..

Diyerek gülüşüyorlardı.

Güneş'in oğlu şehirde ilân edilen son yasakla afyon salgınının önüne geçtiğini sanıyordu.

— Ne olursa olsun, içeriye girerim..

Dedi ve kapıyı çaldı.

Ev sahibi kapıyı açınca, Bora, Ceylanın oğlunu tanımıştı. Fakat, ev sahibi, karanlıkta duran adamı birdenbire teşhis edemediği için:

— Kimdir o..?

Diye seslendi.

Bora gülerek cevap verdi:

— Tanrı misafiri..

Ve bir adım daha ileriye sokulunca ev sahibi neşeli bir sesle haykırdı:

— Tanrı misafiri. Tanrı misafiri. Güneş'in oğlunu ağırlayınız!

Afyon müptelâları ellerindeki çubukları saklıyarak kapıya koştular.. Ve Bora'yı karşıladılar.

Ceylânın oğlu, Bor'ayı akıncılarla geldiği günden beri ilk defa görüyordu.

Güneş'in oğlu evdeki delikanlıları birer birer süzerek:

— Burada afyon kokusu var..

Diye söylendi.. Sonra Ceylânın yüzüne bakarak sordu:

— Bu delikanlıları sen mi baştan çıkarıyorsun?

Delikanlılar hep birden:

— Hayır, dediler, onun suçu yok. Biz bir uygunsuzluk yaptık. Elimize biraz afyon geçmişti. Şurada tüttürelim derken siz geldiniz. Bizi affediniz, bir daha içmiyeceğiz...

Bora ileriye varmak istemedi.

Delikanlıları affetti..

Birer birer savuşup gittiler.

Ceylânın oğlu reisle baş başa kalmıştı.

Bora, Ceylânın oğlundan Batıkuşu hakkında malûmat almak istiyordu:

— Ne haber var? — Diyerek söze başladı — Batıkuşu çapulcu ordusile Ur'a baskın yapacakmış.. Doğru mu?

Ceylânın oğlu reise yaranmak için bütün bildiklerini anlattı:

—Batıkuşu bana iki defa haber göndermişti.. Şehrin yağmasında benim evime dokunmıyacağını bildiriyor ve buna karşılık ta yağma sırasında yardım etmemi istiyordu.

— Sen ne cevap verdin?

— Gelen adamları derhal kovdum.. Ben yurduma ve yurttaşlarıma karşı bu fenalığı yapamam dedim.

— Başında ne kadar adam olduğunu biliyor musun?

— Hayır.. Fakat aşağı Fıratta serseri dolaşan ne kadar göçebe varsa hepsini etrafına toplamış. Yeni işittiğime göre (Fırat kabilesi) ni de elde etmiş. Mersâ Ur'da gizli imiş. Fıratlıların reisi de kızını elinden kurtarmak için Batıkuşu ile birlikte hareket edecekmiş.

Bora bıyık altından güldü:

— Güzel tedbir.. Fakat, Mersâ ne yazık ki burada değildir. Ben onu Sertelli'de anama emanet ettim.

Sonra gülerek, Ceylâna sordu:

—Onlar Ur etarfındaki Türk akıncılarının sayısını öğrenmemişler mi?

— Hayır.. Nasıl öğrensinler?! Batıkuşu'nun göndereceği adamlar Türk akıncılarını birer birer sayamazlar ki..

Bora bu habere memnun oldu:

— Fena değil. Akıncılarımızın sayısını bilmemeleri bizim için daha hayırlıdır. Bilirlerse, belki korkarlar da yola çıkmazlar..

Ceylânın oğlu hayretle reisin yüzüne baktı:

— Bu baskına sende mi taraftarsın?

— Evet...

Ceylânın hayreti artmıştı:

— Ne diyorsun, arslanım? Dedi. Batıkuşu çok insafsız ve hain bir adamdır. Buraya gelirse yurdumuz altüst olur.. Hiç birimizi sağ bırakmaz. Anbarlarımızı soyup gider. Çırçıplak kalırız..

— Ben onun gelmesini istiyorum. Bir başa, on baş yetmez mi?

— Onun başında iki bin çapulcudan fazla yoktur sanıyorum.

Bora daha çok memnun oldu.. Ayaklarını uzatarak oturdu:

— O halde bir başa, yirmi baş..

* * *

" İşte kuduz köpeğin kafasını kopardım...,,

Bora, Ceylânın evinden döndüğü zaman geceyarısı olmuştu.

Reis o gün çok yorgundu.

(Kartal başlı yeğit)in yola çıktığı saatten beri genç reisin içinde gittikçe yerleşen bir şüphe vardı: Akıncılar acaba Batıkuşu'nu ele geçirebilecekler midi?

Bu endişe Bora'nın beynini burguluyor, gözüne uyku girmiyordu.

Başını yatağın kenarına dayamıştı..

Mersâ'nın hayali sık sık gözünün önüne geliyordu.

Hitay keşki onun yanından ayrılmasaydı..

(Fırat incisi) şimdi Sertelli'de büsbütün yalnız ve arkadaşsız kalmıştı.

Bora, kendisini bu kadar çok seven bir kızı kendi yurdunda ancak anasına emanet edebilirdi. Ulu hatun oğlunun hatırı ve sevgisi için Mersâ'yı şüphesiz ki koruyacaktı.

Fakat, Hitay'ın Sertelli'den ayrılışı elbette Mersâya yalnızlığını duyuracaktı.

Bora, Sretelli'deki zümrüt gibi yeşil çimenler ve ağaçlarla bezenmiş yuvasını, şefkatli anasını ve güzel sevgilisini hatırladıkça üzülüyor, asabileşiyordu.

Mersâ da Hitay'la beraber gelivermiş olsaydı, Güneş'in oğlu ne kadar çok sevinecekti.

Bora bir müddet başını dayadığı yatağın kenarında dalgın ve hareketsiz kalmıştı. Bu, ne uyanıklığa, ne de derin ve rüyalı bir uykuya benziyordu.

Güneş'in oğlu sık sık gözlerini açıyor, etrafına bakınıyor, tekrar düşüncesine dalıyordu.

Şimdi de gözünün önüne meçhûl bir âlemin büyük sarayları, göz kamaştırıcı zinetleri, kaplan postlarile döşenmiş evleri.. Hasılı tavusları ve güvercinlerile insanı kendinden geçiren muhteşem bir hayat geliyordu. Suriye..

MEMLEKET HABERLERİ

Bir hat çavuşu dondu

Kurtların parçaladığı yazılan hat çavuşu Ahmet vazifesine kurban gitti

İzmitte karlı bir manzara ve Uulu Gazi Mektebi..

İZMİT, (Milliyet) — Geçen Çarşamba günü karın müthiş bir karayelle ve tipi halinde yağdığı zaman Hereke postahanesi hat çavuşlarından Sapancalı Ahmet ve Paşabahçeli Ahmet isimlerinde iki memur mıntakaları içindeki telgraf direklerini muayene etmek için emir alıyorlar. İzmit tarafındaki hatlarda bozukluk olmadığından Gebze taraflarına gitmek istiyorlar. Paşabahçeli Ahmet trenle, Sapancalı Ahmet yürüyerek yola çıkıyorlar.

Paşabahçeli Ahmet yolda servis vererek Gebzeye kadar gidiyor ve arkadaşına gene servis vermek suretiyle hatlarda ârıza olmadığını, dönmesini bildiriyor. Bu sıralarda Sapancalı Ahmet Gebze köprüsüne yakın Eskihisar ismi verilen yere kadar gelmiştir. Fakat kar tipisi şiddetini kat kat arttırmıştır. Gözgözü göremz olmuştur. Bulunduğu yer 12 metre derinliğinde bir uçurumdur. Zavallı adamın ayakları kaymasiyle kendisini uçurumun bittiği yerde bulması bir olmuştur.

Boğuk boğuk bağırmaları rüzgârın açtığı acı çığlıklara karşıyor.. 4 çocuk babası olan Sabancalı Ahmet karların kahrine ve vazifesinin aşkına kurban gidiyor.

Bundan sonra Ahmedin arkadaşı Paşabahçeli Ahmet Herekeye gelerek arkadaşının kurtlar tarafından parça parça edildiğini söylemiş, günlerce süren araştırmalar neticesiz kalınca bu esrarlı kayıp renkten renge girmiştir.

Karların erimesiyle beraber Ahmedin donmuş olan cesedi meydana çıkmıştır. Posta ve Telefon Umum müdürlüğünün bu, vazife sever adamın aç ve çıplak kalan ailesine yardım etmesi de bir kadir şinaslık ve örnek olacaktır.

Bir bot devrildi, altı kişi nehre döküldü

KANDRA, (Milliyet) — İhsaniye karyesi yakasından Karasu kazasına geçmek istiyen yolcular Sakarya nehri kenarına vasıl olunca karşıdan karşıya ancak Bot ile geçmek imkânını bulurlar. Bilhassa sakarya nehrinin Karadenize karıştığı yerde bulunan bu geçit yeri suyun şiddetli cereyanı ile epeyi tehlike teşkil etmektedir. Bot Karadeniz sahili ahalisinden bir kaç kişi tarafından imal edildiği gibi, Senelerdenberi de burada münakale vazifesi ifa edilmektedir.

Geçen hafta on kişi kadar geçit yerinde biriken bir kafile İhsaniye yakasından İncirli yakasına geçmek üzere bota binmişlerdir. Yolcuların yanlarında eşyaları mevcut olmakla beraber yalnız bir kişinin atı bulunması dolayısile yük, zaten altı düz bulunan bota ağır gelmiş ve bot tam nehrin ortasında ve en derin yerinde devrilmiştir. Bütün yolcular derin yerde nehre dökülmüşlerdir. Derhal etraftan yetişilerek dökülenler kurtarılmış ve nüfusca zayiat olmamış ise de zavallı köylünün atı boğulmuştur. Çünkü devrilme esnasında altı kişi atın yüzme kabiliyetin den istifade etmek üzere zavallı hayvana sarılmış bulundukları için hayvan kendisini kurtaramamıştır.

Aydında köycüler

AYDIN, (Milliyet) — Aydın Halkevi köycüler şubesi umumî heyeti Halkevi salonunda toplandı. Kongreyi şube reis vekili Vasfi Hilmi Bey açtı. Kongre reisliğine Ahmet Emin, kâtipliklere de Hafız İbrahim ve İbrahim Beyler seçildiler.

Şubenin çalışma raporu tasvip edilerek yeni komite heyeti şu suretle teşekkül etti.

Reisliğe Dr. Ziya, İdare heyeti mümessilliğine Ahmet Emin, kâtipliğe Vasfi Hilmi, azalıklara da Ziraatçı Hafız İbrahim ve Başmuallim Şükrü Beyler seçildiler.

Yeni heyeti kutlular ve muvaffakiyetler dilerim.

Kandrada su derdi

KANDRA, (Milliyet) — Kandra kazasının kâin bulunduğu arazi çok kireçli bulunması dolayısi le suları da fazla kireçlidir. Bu mevsimlerde yağmurlar bilhassa fazla olduğu için sular da binnisbe mevcut kireç miktarı, hissolunacak derecede azalmış ise de, yazın kurak ve yağmursuz mevsimlerde kireç nisbeti yüzde yirmi ye di kadar çıkmaktadır.. Binaenaleyh kaza merkezi dahilinde içilecek muvafık derecede sıhhî şeraiti haiz bir su mevcut değildir.. Bu yüzden belediye de müşkül vaziyete bulunduğu gibi bir kısım ileri gelen yerliler içecek sularını İzmitin meşhur Çene suyundan getirtmek mecburiyetinde kalarak ihtiyaçlarını giderebilmektedirler..

Bununla beraber yaz aylarında sular daha fazla kirec derecesini ihtiva ettiği gibi halk ihtiyacına kâfi gelecek derecede de çeşmeler bulmak imkânı da mevcut değildir.. Binaenaleyh bu husus sun bir an evvel halli için faaliyete geçilmek mecburiyeti hâsıl olmuştur. Etraf ve civarda az masrafla şehre getirilebilecek muvafık ve sıhhî şeraiti haiz bir su menbaı ta harrisine yakında başlanacaktır.

Balıkesirde yangın

BALIKESİR, (Milliyet) — Şehrin merkezî bir yerinde bulunan ve Paşacamii civarındaki Paşahamamı karşısında terzi Ömer Efendinin müsteciri olduğu ev dün öğleden sonra yanmıştır.

Ömer Efendi bekârdır, sabahleyin evinden çıkarken odasındaki sobayı ateşli olarak bırakmış ve yangın bu sobadan çıkmıştır. Yangını evvelâ bir polis efendi seçmiş ve tabanca atmak suretiyle civarı haberdar etmiştir. Az zamanda ve tişen itfaiye bu evin civarındaki yangına pek müsait evleri kurtarmıştır.

Yangını söndürmekle meşgul itfaiye kuvvetleri başına yetişen Belediye reisi Naci Bey işe nezaret etmiş, zabıta aldığı seri tedbirlerle bir felâketin önüne geçebilmiştir.

Yangın esnasında yanan evin tam karşısında bulunan hamamda ki kadınlar büyük bir korkuya tutulmuşlar, bazıları bu korku ile alelacele kısmen giyinmemiş halde hamamdan kaçmağa başlamışlard

Tokat haberleri

TOKAT, (Milliyet) —Perşembe günü akşamı Tokat Halkevi sinemasında Halkevi Musiki ve Temsil şubeleri tarafından bütün halkın takdirleri içinde mükemmel bir konser verilmiş ve ruhlu temsillerle halkı neşeler içinde bırakmıştır.

* Tokat Defterdarlığına Ordu Defterdarı İhsan Bey tayin edilerek işe başlamıştır.

* Tokat Sulh hâkimliği vazifesinin Reşadiye müddeiumumîsi Nizami Bey tarafından ifa edilmesi Adliye Vekâletince tensip edilerek mumaileyh işe başlamıştır.

* Tokat İcra memurluğuna Ankara Hukuk mektebindtn mezun genç ve sporcu Rifat bey tayin edilerek vazifesine başlamıştır.

* — Tokat Asliye Hukuk mahkemesi Asım Beyin mazereti sıhhiyesi dolayısile mezkûr vazifeye Asliye Ceza hâkimi Hasan Bey tayin edilmiştir.

Küçük kuyuda imar işleri

AYVACIK, (Milliyet) — Küçük Kuyuda bu sene bir sabun imalâthanesi inşa edilmiş ve sabun imaline başlanmıştır.

Bundan başka kazanın çalışkan kaymakamı Hikmet ve nahiyenin müteşebbis müdürü Hamza Beylerin gayretlerile sahil kenarına yeni bir köy odası inşasına da başlanmıştır. Nahiyenin kenarında ve kışın halkın müşkülât ile geçmekte oldukları Ilıca çayına da yeni bir köprü yapılmaktadır. Küçükkuyunun suya olan ihtiyacını geçenki mektubumda yazmıştım, bu mesele halledilmiş demektir. Nahiyeye 7 kilometre uzak Mıhlı çayından su getirilmeğe teşebbüs edilmektedir. Suyun geleceği yolların arızasız olmasına binaen az bir para ile geçeceği anlaşılmaktadır. Bu suyun getirilmesi için Küçükkuyu tüccarlarından üç kişi bin lira vermeği taahhüt etmişlerdir, suyun bu yaz nahiyeye getirileceği muhakkaktır.

Germencik belediyesi çalışıyor

GERMENCİK, (Milliyet) — 933 senesinde nahiyemiz belediyesi bir manifaturacılar hali, bir yoğurt pazarı, 5000 metre murabbaı kaldırım, bir tuhafiyeciler ve konduracılar hali, Cümhuriyet meydanında havuz ve âbide, iki pavyon yaptırmış, mezarlıkları ıslah ettirmiş ve nahiyeyi elektrik tesisatiyle nurlandırmıştır

Tekirdağ ticaret Odası kongresi

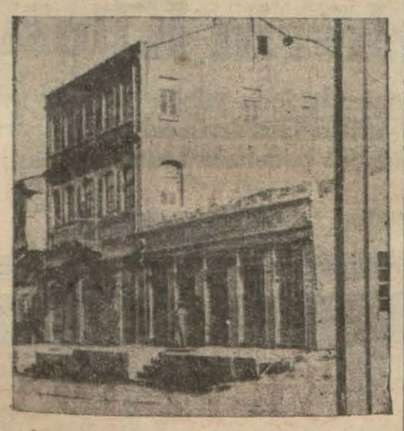

Tekirdağ Ticaret odası ve Borsa binası

TEKIRDAG, (Milliyet) — Şehrimiz Ticaret ve sanayi odası mahallî kongresini şubat gayesinde akdedecektir. Kongrede görüşülecek mevzula pek zengindir. Memlekt iktısadıyatına taallûk eden hususat için şimdiden raporlar ihzar edilmektedir. Trakyanın Tekirdağ merkezi olmak itibarile burada da bir sanayi fabrikasının kurulması için hükûmet nezdinde temenniyatta bulunmak üzere bazı tüccarların oda kongresine takrir verecekleri şimdiden anlaşılmaktadır.

Kütahya haberleri

KÜTAHYA, (Milliyet) — Beş yıllık iktısadî programında çok büyük bir isabetle Porselen ve şişe sanatlarının merkezi olması karar altına alınan Kütahyada 934 yılı içinde başlıyacak olan tesisatın ilkbaharda başlamasına intizar edilmektedir.

Yanan Lise binasının yeniden yaptırılması için Maarif vekâletinden bir mimarın yakında şehrimize geleceği haber alınmıştır.

Bugünkü mevcudu 400 yü bulan ve gelecek yıl vilâyet içindeki üç ortamektepten gelen talebe ile kalabalıklaşağı anlaşılan Lise, memleketin irfan hayatında olduğu gibi içtimaî varlığında da büyük bir yer almıştır.

Acezeye yardım

AYDIN, (Milliyet) — Aydın Hilâliahmer cemiyeti son soğuklar üzerine aceze ve yoksullara bedava kömür dağıtmaktadır.

İş ve İşçi

Milliyet bu sütunda iş ve işçi istiyenlere tavassut ediyor. İş ve işçi istiyenler bir mektupla İş büromuza müracaat etmelidirler.

İş aranıyor

Almancaya mükemmelen vakıf bir genç ehven şeraitle ders vermek istiyor. Milliyet V. V. rumuzuna müracaat.

* * *

21 yaşında Türk tabaası türkçe, almanca, fransızca, vakıf bir genç iş arayor. Taşrayada gidebilir. Referansları kuvvetlidir. Milliyet H. H. rumuzuna müracaat.

YENİ NEŞRİYAT

Mülkiye mecmuası

Memleketimizin yegâne 'İçtimaî ve siyasî ilimler" mecmuası olan "Mülkiye" nin (35) inci sayısı dolgun münderecatla çıkmıştır. Üniversite profesörlerinden Prof. Kessler, Prof. Hirsch ve Prof. Röpke'nin de etütlerini ihtiva eden bu nüshasında içtimaî, hukukî, iktısadî ve politik kısımlarında günün en mühim meseleleri tetkik edilmektedir. Her biri ayrı bir emeğin mahsulü olduğu görülen on üç makale si ile bu mecmua her ay daha muntazam ve mütekâmil bir şekilde çıktığını isbat etmektedir. Karilerimize tavsiye ederiz.

Küçük Zabit

Kumandan

Miralay Veysel Bey tarafından Küçük Zabitlerin kumanda vazifelerini öğretmek, askerliğin esaslarını, harbe hazırlık talimlerini, belletmek üzere tertip edilmiş ameli bir kitaptır. Yazılışı da tab'ı da güzeldir. 25 meseleden 50 şekilden mürekkeptir. Fiatı 75, taşraya 80 kuruştur İstanbulda Hilmi Kitaphanesi [13793]

5 Mart Pazartesi ve 8 Mart Perşembe günleri saat 18 de

Fransız Tiyatrosunda

Meşhur âma piyanist

IMRE UNGAR

tarafından iki konser verilecektir. Bilet tedariki için tiyatro gişesine müracaat.

Istanbul altıncı icra memurluğundan: Galatada Okçu Musa Laleli Çeşme sokağında 1 numerolu hanede mükim iken halen ikametgâhı meçhul olan Sideridis efendiye.

Mihal efendiye Beyoğlu 3 cü sulh mahkemesinin 21-12-933 tarih ve 933-1134 numerolu ilâma müsteniden borcunuz olan 110 lira 75 kuruşun temini tahsili için hakkınızda vukubulan takip ve namınıza çıkarılan icra emri üzerine ikametgâhınızın meçhul olup ecnebî memlekete gitmiş olduğunuz mübaşirin verdiği meşruattan anlaşılmış ve bir ay müddetle ilânen tebliğat icrasına karar verilmiştir. İşbu tarihi ilândan itibaren icra ve iflâs kanununun 32 ci maddesinde yazılı kayıtlar dairesinde hareket edip tehiri icra kararı getirmediğiniz takdirde cerbi icraya devam olunacağı ve itirazınız varsa 6 cı icranın 934-791 numerolu dosyası namına bildirilmesi icra emri makamına kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur. (13909)

Sultanahmet sulh 3 ncü hukuk mahkemesinden : Sıhhat ve içtiamî muavenet vekâletinin Kadıköyünde Mısırlı Oğlunda Çeşme sokağında 58 numarada Necdet Rüştü Bey aleyhine yangından evvel açmış olduğu 31 lira 50 kuruşu alacak davasının bu kerre yenilemiş ve evvelcede muameleli giyap kararı tebliğ edildiği anlaşılmış gerek tebliğe ve gerek mahkeme duruşmaları için 24-3-934 cumartesi günü saat 10,30 tayin kılınmış olduğundan mahkemeye gelmediği takdirde yenilmenin gıyabında icra edileceği tebliğ makamına kaim olmak üzre ilân olunur. (13921)

Usküdar Hukuk hâkimliğinden : Mükime hanım tarafından Ankarada hariciye vekâletinde hariciye memurlarından Lütfü Kadri B. nezdinde Nurettin Lemi B. aleyhine açılan boşanma davası üzerine mümaileyh talik edilen günde mahkemeye gelmediğinden müddeiyenin talebile giyap kararı ittihazla tahkikat 3-4-934 salı saat 10 a talik kılınmakla yevm ve saati mezkûrda gelmediği ve müddeiyenin mahkemece kanunu medeninin 132 inci maddesi mucibince evliliğin ühtesine tahmil ettiği vazifleri yapmak üzre bir ay zarfında hanei zevciyete dönmesi için yapılan ihtara dahi semi itibar eylemediği hakkındaki iddiasına karşı tarihi ilândan itibaren 15 gün zarfında itiraz etmediği ve talik edilen günde mahkemeye gelmediği takdirde iddiayi vakii kabul etmiş addedileceği gibi evrâk tetkik edilerek icap eden kararın verileceği ve bir daha mahkemeye alınmayacağı hakkında yazılan giyap kararı müddaleyhin ikametgâhının meçhuliyeti hasebile mahkeme divanhanesine talik olunduğu gibi keyfiyet ayrıca gazete ile de ilân olunur. (13928)

Gazetecilik ve Matbaacılık Türk Anonim Şirketi Idare Meclisinden :

Şirketimizin senelik adi heyeti umumiye içtima 20 Mart 1934 tarihine müsadif salı günü saat 14 te Şirketin merkezi İdaresi bulunan İstanbul'da Ankara caddesinde 100 numarada kâin Şirket binasında aktedilecektir. Şirket hissedaranı işbu içtimaa davet olunurlar.

RUZNAMEİ MÜZAKERAT :

1) İdare meclisi ve murakıpler raporunun okunması,

2) 1933 senesine ait bilânço ve kâr ve zarar hesaplarının tasdik ve idare Meclisinin ibrası,

3) 1933 senesi temettüünün sureti taksim ve tevzii hakkında karar ittihazı,

4) 1933 senesinde İdare Meclisi azalarına verilecek ücretin tayini,

5) 1933 senesi mürakip ücretinin tayin ve 1934 senesinden itibaren üç sene müddetle bir mürakip intihap ve ücretinin tesbiti,

6) Meclisi İdare azasile müessislerin Şirketle muamelelerde bulunabilmelerine mezuniyet itası,

Gerek esaleten ve gerek vekâleten lâakal (100) yüz adet hisseye mâlik olupta işbu heyeti umumiye içtimaında hazır bulunmak isteyen hissdarlar ticaret kanununun 371 inci maddesi mucibince yevmi içtimadan nihayet bir hafta evvel sahip oldukları hisse senetlerini Şirket merkezi idaresine makbuz mukabilinde tevdie mecburdurlar.

Tapu ve Kadastro umum müdürlüğünden: Lângada Kâtipkasım mahallesinnin Lânga karakolu caddesinde eski ve yeni 9 numaralı dükkân kaydında ve Haciz Hanesinde (15 K. Sani 921 tarihile bir haciz tarihi olup) başkaca bir malûmat olmadığı gibi evrakı müsbitesi dahi bulunmadığı çihetle işbu haciz ve dükkân ile alâkası olan varsa bir ay zarfında ya bizzat veya bilvekâle müracaatı aksi takdirde bu tarihli işaretin hükümsüz kalacağı ilân olunur. (13971)

Denizyolları

İŞLETMESİ

Acenteleri : Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han Tel. 22740

Mersin yolu

ANTALYA vapuru 4 Mart PAZAR 10 da Sirkeci rıhtımından kalkacak. Gidişte Çanakkale, İzmir, Küllük, Bodrum, Rodos, Marmaris, Dalyan, Fethiye, Kalkan, Kaş, Finike, Antalya, Alanya, Anamur, Mersin'e. Dönüşte bunlara ilâveten Taşucu, Kuşadası, Gelibolu'ya uğrayacak yalnız Anamura uğramıyacaktır. (981)

Ayvalık yolu

SEYYAR vapuru 3 Mart CUMARTESİ 18 de Sirkeci rıhtımından kalkacaktır. (982)

Devredilecek ihtira beratı

" Mayiata hava karıştırmağa mahsus cihaza ait islâhat" hakkındaki ihtira için istihsal edilmiş olan 15 Mart 1930 tarih ve 1144 numaralı ihtira beratının ihtiva ettiği hukuk bu kere başkasına devir veyahut icara verileceği teklif edilmekte olmakla bu hususta fazla malûmat edinmek isteyen zevatın Istanbul'da Bahçekapuda Taş Hanında 43-48 numaralarda mukim vekili H. W. Stock efendiye müracaateylemeleri ilân olunur. (13944)

EVKAF MÜDİRİYETİ İLANLARI

Bahçekapı'da Dördüncü Vakıf Hanın Odabaşılığı ile kahveciliği teslimi tarihinden 936 senesi Mayıs nihayetine kadar olmak üzere müzayedeye çıkarılmıştır. İhalesi Martın beşinci Pazartesi günü saat onbeştedir. Şartnamesini görmek isteyenlerin her gün ve müzayedeye iştirak edeceklerin ihale günü Çenberlitaş'ta Evkaf Müdüriyetinde Varidat Müdüriyetine müracaatları. (672) 1240

Kıymeti Muhammenesi Lira	Kr.	
150	00	Eyüpte Servi mahallesinde Vezir tekkesi sokağında (24 No. lu meşruta hanenin tamamı).
550	00	Çenberlitaşta Mollafenari mahallesinde Vezir hanında alt katta 41 No. lu odanın tamamı.
200	00	Uzunçarşıda Mercan Ağa mahallesinde Babıseraskeri caddesinde 60/11 No. lu dükkânın tamamı. (5661)
550	00	Çenberlitaşta Mollafenarı M. Vezir hanında alt katta (53) No. lu kâğir odanın tamamı. (10138)
250	00	Çenberlitaşta Mollafenari M. Küçük Vezir han ikinci katta (2) No. lu odanın tamamı. (1101)
350	00	Çenberlitaşta Mollafenari M. Vezir hanında alt katta (14) No. lu odanın tamamı. (5529)
350	00	Mezkûr handa alt katta (64) No. lu odanın tamamı. (1139)
632	73	211 metre terbiinde bulunan Sarıgüzel civarında Iskenderpaşa mahallesinde pazar meydanı sokağında (6) No. lu arsanın tamamı. (453)
41	67	Hasköyde Abdiselâm mahallesinde Su Yolcu sokağında 12-14 No. lu üste odası bulunan dükkânın 1/6 hissesi.

Yukarıda mahlûl emlâk satılmak üzere yirmi gün müddetle ilâna konmuştur. Ihalesi Martın on ikinci Pazartesi günü saat on beştedir. Taliplerin pey akçelerile beraber mahlât kalemine müracaatları. (788) 1246

Istanbul Deniz Ticaret Müdürlüğünden:

İnşa edilmekte olan keresteciler hâli önünde mağruk ve seyrisefere engel olan mavunanın bu günden itibaren üç gün zarfında sahipleri tarafından ihracına teşebbüs olunmadığı takdirde limanlar kanununun birinci ve yedinci maddelerine istinaden mezkûr mavunanın Müdürlüğümüz tarafından parçalanarak o mahallin temizleneceği ilân olunur. (986)

İSTANBUL BELEDİYESİ İLANLARI

Fatih Belediyesinden : Eyüp Küçük köyde Asaf Beyin arazisi üzerinde otuz iki bin adet pişmiş tuğla bilmüzayede satılacağından isteyenlerin 5-3-934 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 14 te Daire Encümenine müracaatları lüzumu ilân olunur. (696)

Süleymaniyede kâin tıp medresesi kiraya verilmek üzere müzayedesi 5-3-934 Pazartesi gününe kadar temdit edilmiştir. Talip olanlar şeraiti anlamak üzere Levazım müdürlüğüne, müzayedeye girmek için de 27 liralık teminat makbuz veya mektubu ile o gün saat on beşe kadar Daimî encümene müracaat etmelidirler. (984)

Istanbul Deniz Ticaret Müdürlüğünden:

Müdüriyetimiz motorları için kapalı zarfla 15 - 20 ton benzin almacaktır. Talip olanların yüzde 7,5 teminat akçelerile yevmi münakasa olan 17-3-934 pazar günü saat 11 de Komisyona ve şartnameyi almak üzere pazartesi, perşembe günleri Müdüriyet Idare Şubesine müracaatları ilân olunur. (883)

Parasız Büyük Piyango

Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim şirketi

SATİE

tarafından Elektrik Şirketinin bütün müşterileri arasında parasız büyük bir piyango hazırlanmıştır.

1 nci ikramiye - Bir soğutma makinesi kıymeti 425 lira
2 „ „ - Bir banyo ısıtıcı makina „ 88 „
3 ncü „ - Bir elektirk süpürgesi „ 80 „
4 „ „ - Bir masaj makinesi „ 65 „
5 nci „ - Bir elektrik fırını „ 50 „

Bu eşya, Taksim'deki daimî elektrik Sergisinde gösterilmektedir.

Piyangoya iştirak etmek için Elektrik Şirketi abonelerinin mezkûr sergiye doğrudan doğruya kendilerinin gitmeleri ve piyangoya dair bir mektubun ilişik bulunduğu Elektrik makbuzunu göstererek numarasını kaydetmeleri lazımdır. (13957)

Orhangazi Belediye Reisliğinden:

Orhangazi kazasında mevcut eczahanenin idamesi için bir eczacıya lüzum görülmüştür. Taliplerin Belediyemizde mevcut şartnameleri talip olupta görmek isteyenler dairei Belediyemize müracaatları ilân olunur. (959) 1267

Ecnebî memleketlere giden tüccar ve seyyahlara

Banka Komerçiyale İtalyana

Sermayesi: 700,000,000 (İhtiyat akçesi : 580,000,000 Liret)

Travellers (Seyyahin çekleri) satar

Liret, Frank, İngiliz lirası veya Doları Frank olarak satılan bu çekler sayesinde nereye gitseniz paranızı kemali emniyetle taşır ve her zaman isterseniz dünyanın her tarafında, şehirde otellerde vapurlarda, trenlerde bu çekleri en küçük tediyat için nakit makamında kolayılıkla istimal edebilirsiniz. Travellers çekleri hakikî sahibinden başka kimsenin kullanamayacağı bir şekilde tertip ve ihtas edilmiştir. (5999) 1217

Üniversite Rektörlüğünden:

4 Mart 1934 Pazar günü saat 17 den itibaren başlıyacak olan Universite İnkilâp Tarihi Enstitüsü derslerinin gün ve saatleri ve ders verecek zevatın isimleri aşağıya yazılmıştır. Fakülteler son sınıf talebelerile Harp Akademisi Mühendis ve Yüksek Ticaret mektepleri son sınıf talebelerinin ilân edilen gün ve saatlerde Universite Konferans salonunda hazır bulunmaları lüzumu ehemmiyetle ilân olunur. (973)

4 Mart Maarif Vekili Hikmet Beyefendi
5 „ „ „ „
8 „ Mahmut Esat Beyefendi
10 „ „ „ „
11 „ Yusuf Kemal „
12 „ „ „ „
15 „ Recep Beyefendi
17 „ Hikmet Beyefendi
18 „ „ „
19 „ Mahmut Esat Beyefendi
20 „ „ „ „
21 „ Hikmet Beyefendi
22 „ „ „

Dersler saat beşte başlıyacaktır.

DEVLET DEMİRYOLLARI İDARESİ İLÂNLARI

Idaremiz için pazarlıkla satın alınacak olan meşe makas traversi, Telgraf direği, kazma kürek sapı, İngiliz sicimi, Elektrik ve hırdavat malzemesi, karton bitüme için tutkal ve saire gibi (42) kalem muhtelif eşyanın 7-3-34 çarşamba günü saat 11 de pazarlığı yapılacaktır. Isteyenlerin mezkûr saatte mağazaya müracaatla tahriren teklifte bulunmaları ve mağaza dahilinde asılı listede (X) işaretli malzeme için nümune getirilmesi ve nümunesiz tekliflerin kabul edilmiyeceği ilân olunur. (978)

EMLÂK VE EYTAM BANKASI İLÂNLARI

Emlâk ve Eytam Bankasından:

Tekaüt, yetim ve dulların Haziran, Temmuz ve Ağustos 934 maaşatmın İskontosu Mal Müdürlükleri tarafından Mart Maaşının tediyesinde başlanıldığı günden itibaren yapılacağından O tarihten evvel müracaat edilmemesi rica olunur. (895) 1253

Gedikpaşada Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Gedikli Küçük Zabit Mektebi için aşağıda isim ve miktarları yazılı tedris malzemesi kapalı zarf usulile satın alınacak ve kapalı zarf münakasası 22 Mart 934 Perşembe günü saat 15 te yapılacaktır. Istekliler malzemenin şartnamesini görmek için arzu ettikleri vakit münakasaya iştirak için de gösterilen gün ve saatta ilk teminat makbuzile birlikte Komisyonumuza müracaatları. (969)

Adet		Adet	
200	sıra	9	kürsü
400	komedin	400	askı iki çengelli
40	yemek masası	1	kum sandığı
80	yemek sırası	120	yemek muşamba sı (metre)
13	yazı tahtası		

(969)

Üsküdar Mıntakası Tahsil Müdürlüğünden:

Vergiye olan borcundan dolayı Usküdarda Hacı Hesna mahallesinin Paşa Limanı caddesinde kâin 37 numaralı boya imalâthanesinde mevcut bir adet boya imalâtına mahsus değirmen bir adet ezme makinası ve eleklerile teferruatının 5-3-934 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 14 te açık arttırma suretile paraya çevrileceği cihetle iştirasına talip olanların yevmi mezkûrde yüzde 7,5 pey akçelerile birlikte mahallinde bulunan hey'ete ve makinaları görmek isteyenlerin de her gün Usküdar Tahsil Şubesi Baş Memurluğuna müracaatları ilân olunur. (972)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden

1 — Biri (40 - 50) ve diğer ikisi de (60 - 70) hamule tonluk, Motörlü üç Mavuna;

2 — Lüzumunda motör raptolunabilecek ayni hacimde bir mavuna ve bir de su kayığı ;

Bu beş parça vesaiti nakliye kapalı zarf usulile satın alınacaktır. Taliplerin şartnameyi gördükten sonra yüzde 7,5 teminatlarını hâvi teklif mektuplarını nihayet (17-3-934) Cumartesi günü saat (15) on beşe kadar Galata'da Alım, Satım Komisyonuna tevdi etmeleri. (785)

Öksüren lere: KATRAN HAKKI EKREM 13854 733

Umumî Neşriyat ve Yazı İşleri Müdürü ETEM İZZET
Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş.

İSTANBUL VE TRAKYA ŞEKER FABRİKALARI
Türk Anonim Şirketinden:

Fabrikamızda çıkarılmağa başlanan yeni sene mahsulü toz ve kesme şekerler 29 Temmuz tarihinden itibaren bin kilo dan az olmamak üzere her isteyene satılmaktadır.
Fiatlarımız eskisi gibidir. Yani Istanbul'da Sirkeci istasyonunda veya depolarımızda arab a veya kayıkta teslim

Çuvalda Kristal Toz Şekerin Kilosu 36,75 Sandıkta Küp Şekerin Kilosu 39,50 Kuruştur.

Ancak en az beş vagon şekeri birden alanlara vagon başına beş lira indirilir. Istanbul haricindeki yerlerden yapılacak siparişler bedelin yüzde yirmisi peşin ve üst tarafı hamule senedi mukabilinde ödenmek üzere derhal gönderilir. De podan itibaren bütün masraflar ve mes'uliyet müşteriye aittir. Gönderilecek mal şirket tarafından müşteri hesabına sigorta ettirilir. Sipariş bedelinin tamamını gönderenler için sigorta ihtiyarî olduğu gibi en az beş vagon sipariş ederek bedelinin temamını peşin ödeyenler vagon başına beş lira tenzilâttan istifade ederler.

Adres : Istanbul'da Bahçekapıda Dördüncü Vakıf Han. No. 40-30. Telgraf adresi: Istanbul Şeker. Telefon: No. 24470. 645

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 31-12-1933 tarihinde biten ikinci hesap devresi bilançosudur

AKTİF:	T. L.	T. L.	PASSİF	T. L.	T. L.
KASA :					
Altın mevcudu "Meskûk ve külçe "			SERMAYE :		15.000.000,—
Safî kilogram 12.160.320.260	17.104.500,43		IHTIYAT AKÇESİ :		349.110,26
Banknot	13.871.965.—				
Ufaklık	663.188.15	31.639.653,58	TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR :		
DAHILDEKI MUHABIRLER :			Deruhte edilen 152.010.068,78		
Altın " külçe " safî kilogram 1.788.023.893	2,515.004,—		Altın karşılığı 8.688.000,—		160.698.068,78
Banknot	1.274.122,79	3.789.126,79	TEVDİAT :		18.901.522,73
HARIÇTEKI MUHABIRLER :			DÖVIZ TAAHHÜDATI :		10.193.459,45
Altın " külçe " safî kilogram 3,747,024,574	5.270.501,06		MUHTELİF :		42.741.470,65
Döviz	5.710.739,60	10.981.240,66	KÂR :		1.349.300.13
AVANSLAR :		1.776.738,88	NAZIM HESAPLAR :		128.245.634,18
HAZINE BONOLARI					
Deruhte edilen evrakı naktiye karşılığı		152.010.068,78			
ESHAM VE TAHVILÂT CÜZDANI :					
Banknot karşılığı	28.775.837,—				
Banka malı	1.225.783,30	30.001.620,30			
ISKONTO CÜZDANI :					
Hazine bonosu	4.167.600,—				
Reeskont	3.725.516,77	7.893.116,77			
GAYRI MENKULLER :		796.727,53			
DEMIRBAŞ :		132,431,66			
HISSEDARLAR :		4.500.000.—			
MUHTELIF :		6.712.207,05			
NAZIM HESAPLAR :		128.245.634,18			
		377,478.566,18			377.478.566,18